

Stenografisch verslag van een openbaar verhoor in het kader van de parlementaire enquêtecommissie Woningcorporaties op 30 juni 2014 in de Enquêtezaal van het Logement te Den Haag.

Gehoord wordt: mevrouw Sybilla Dekker

Aanvang: 13.00 uur

Voorzitter: Van Vliet

Griffier: Esmeijer

Verder zijn aanwezig de commissieleden Bashir, Groot, Hachchi, Mulder en Oskam.

De **voorzitter**: Goedemiddag iedereen. Aan de orde is het openbaar verhoor van mevrouw Dekker. Mevrouw Dekker, welkom namens onze hele parlementaire enquêtecommissie Woningcorporaties. Wij onderzoeken het hele stelsel van corporaties, de opzet en werking daarvan. Wij kijken ook naar incidenten. Wij willen weten wat er gebeurd is, hoe dat kon gebeuren en zeker ook wie daarvoor verantwoordelijk waren.

Vandaag, mevrouw Dekker, concentreren wij ons op de rol van de regering in al die zaken, aangezien de regering met allerlei wet- en regelgeving heel veel impact heeft op wat er gebeurt in corporatieland. In dat verband, mevrouw Dekker, bent u opgeroepen als getuige. Het openbaar verhoor vindt plaats onder ede. U hebt ervoor gekozen om de eed af te leggen dat u de gehele waarheid en niets dan de waarheid zult zeggen. Wilt u even gaan staan en mij nazeggen? Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Mevrouw **Dekker**: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De **voorzitter**: U staat onder ede, mevrouw Dekker. Neemt u plaats.

Mevrouw **Dekker**: Ik zal even mijn stoel verstellen, want die staat nog in de stand van de heer Remkes.

De **voorzitter**: Dat zou heel goed kunnen. De microfoon kan aan blijven staan. Wij hebben best veel vragen, dus wij gaan voortvarend van start. Wij beginnen met collega Groot.

De heer **Groot**: Welkom, mevrouw Remkes. Pardon, mevrouw Dekker, dat was een slip of the tongue, doordat u zei dat u uw stoel lager moest zetten omdat die nog in de stand van Remkes stond.

Mevrouw Dekker, u was drieënhalf jaar minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. U volgde in 2003 uw partijgenoot, de heer Kamp, op. De heer Remkes was toen al enige tijd weg. U was minister van het departement tijdens de kabinetten-Balkenende II en III. U trad uit eigen beweging af op 21 september 2006 naar aanleiding van de Schipholbranden.

Ik wil beginnen met een algemene vraag over uw beleidsvisie zoals u die verwoord hebt in een algemeen overleg op 26 mei 2005. U zei dat met de bruteringsmaatregelen niet alle problemen waren opgelost en dat het arrangement tussen overheid en woningcorporaties na tien jaar aanpassingen behoefde. Welke problemen zag u?

Mevrouw **Dekker**: Het probleem dat ik zag, was met name het ontbreken van voortvarendheid met betrekking tot de prestaties. Als het ging om de prestaties die geleverd moesten worden, om de afspraken tussen de woningcorporaties en de gemeenten, was dat een van de grote thema's. Daarop heb ik de beleidslijnen in de verschillende brieven van juni en december gebaseerd.

De heer **Groot**: Dat was het belangrijkste. In het algemeen overleg zei u dat het ook ging over het afbakenen van het werkdomein, de toezichtstructuur die onduidelijk zou zijn en administratieve lasten. Die dingen kwamen erbij, maar volgens u was het zicht op de prestaties van de woningcorporaties het belangrijkste.

Mevrouw **Dekker**: Ja, dat was eigenlijk de kern van mijn beleid, met daarnaast natuurlijk het volgen dat er echt prestatieafspraken konden worden gemaakt en dat de gemeente zicht kreeg en krijgt op de investeringsmogelijkheden.

De heer **Groot**: Op dat specifieke thema hebben we ook nog een aantal vragen, maar voor het sturen op prestaties lag er al een Woonwet klaar van uw voorganger, staatssecretaris Remkes, die al dit soort dingen ook noemde. Die wet kon u zo overnemen. Waarom deed u dat niet?

Mevrouw **Dekker**: Dat deed ik niet omdat er in de eerste plaats een heel nadrukkelijk negatief advies lag van de Raad van State, waarin werd omschreven dat het op een tiental punten op zijn zachtst gezegd niet overtuigend was. Volgens dat advies zou de codificatie van alle onderwerpen in de Woonwet voor de wooncorporaties -- dat is een nieuwe term die toen door de heer Remkes is ingevoerd -- niet dekkend zijn. Er zouden allerlei open lijnen overblijven. Bovendien was de afbakening met de Wet stedelijke vernieuwing ook nog een thema. Het advies van de Raad van State was zodanig negatief dat ik toch eerst een eigen afweging van de wet en de intenties van die wet wilde maken. De intentie van de wet betrof nadrukkelijk de bestuursverhoudingen tussen Rijk, provincie en gemeente en de woonkwaliteit. Dat kwam heel scherp ...

De heer **Groot**: In de Woonwet?

Mevrouw **Dekker**: ... in de Woonwet naar voren. Dat als eerste antwoord. Misschien mag ik hieraan toevoegen dat ik nog even het Actal-advies heb gelezen dat er al was. Ik heb dat advies ook als negatief gelezen, want men schrijft daarin over een verhoging van de administratieve lasten en een aantal kosten voor het bedrijfsleven. Ik heb het Actal-advies dus ook als negatief ervaren.

De heer **Groot**: Dat Actal-advies gaf ook aan dat het per saldo juist een verlaging van de administratieve lasten ...

Mevrouw **Dekker**: U zegt het. Ik heb de brief uiteraard opgezocht en gelezen. Het staat er heel nadrukkelijk in, op bladzijde 1 wat betreft de kosten en op bladzijde 2 wat betreft de lasten. Ik denk dat wij dus een verschillend zicht op de inhoud van de brief hebben.

De heer **Groot**: Van plussen en minnen. De heer Remkes zei vanochtend dat er wel een mouw te passen was aan de wetstechnische bezwaren. Wij hebben hier aan het begin van de verhoren ook de heer Moerkamp gehad, een gerenommeerd volkshuisvestingsspecialist. Hij zei dat hij met overtuiging aan de Woonwet gewerkt had. De heer Remkes zei dat het eigenlijk een politiek advies was van de Raad van State. Hij vond dat verder prima, maar hij zei: men wilde gewoon niet aan sturing in dat advies van de Raad van State. Wat vindt u daarvan?

Mevrouw **Dekker**: Ik blijf even weg van de vraag of het een politiek advies was. Zo heb ik het niet gelezen. Dat kan ik ook niet beoordelen. Ik kan wel zeggen dat ik het advies van de Raad van State op de Woonwet nogal indringend vond. Dat was voor mij de leidraad om mij meer te verdiepen in het hele stelsel van de woningcorporaties en uiteindelijk met mijn beleidslijnen te komen. Als u daarnaar kijkt, is dat niet ver weg van de Woonwet. We hadden alleen een ander regeerakkoord: meedoen, meer werk en minder regels. Bovendien lag er in 2005 een motie van de heren Hofstra en Koopmans. Zij zeiden ook nog eens dat er geen grote wetgevingstrajecten rond de woningcorporaties moesten komen.

De heer **Groot**: In dat regeerakkoord over meer werk en minder regels zat ook een opvatting over meer verantwoordelijkheden voor het maatschappelijk middenveld, waaronder de woningcorporaties. Kon u zich daarin vinden?

Mevrouw **Dekker**: Ja, daar kon ik mij in vinden, met de lijnen die ik heb uitgezet, namelijk dat je, als je werkt in een gemeente of meerdere gemeenten waar je toegelaten bent, natuurlijk wel moet presteren. Dat is wat haperde en soms ook nu nog hapert tussen de gemeente en de woningcorporatie.

De heer **Groot**: Het nieuwe kabinetsbeleid ging meer uit van het zelfregulerend vermogen van de sector. Dat wilde u verder gestalte geven.

Mevrouw **Dekker**: Ja.

De heer **Groot**: Moet ik in deze context ook de opmerking zien die u gemaakt hebt tijdens het symposium van Aedes -- dat was in 2006 -- dat de controle op maatschappelijke ondernemingen plaats moest maken voor meer vertrouwen?

Mevrouw **Dekker**: Ja, die moet u zeker in dat licht zien. Ik heb het natuurlijk niet bij vertrouwen alleen gelaten; daarop wil ik u toch nog even attenderen. In mijn brief staat ook heel duidelijk aangegeven hoe het toezicht verder opgepakt moest worden. Dat was het derde aspect, naast de prestaties en de contacten met de belanghouders zoals de huurders. Ook het toezicht moest verder geprofessionaliseerd worden. Dat was een van de eerste keren dat dit zo nadrukkelijk werd uitgesproken.

De heer **Groot**: Het toezicht komt ook aan de orde, maar het klopt toch dat uw belangrijkste prioriteit in de hele kabinetsperiode de liberalisering van het huurbeleid was?

Mevrouw **Dekker**: Dat was een van mijn prioriteiten, zeker; niet "dé", maar "een van de". Daarnaast waren er de wooncorporaties, het huurbeleid, de Nota Ruimte, niet te vergeten, met een uitwerking ...

De heer **Groot**: Dit was budgettair gezien wel de belangrijkste opdracht.

Mevrouw **Dekker**: Het huurbeleid?

De heer **Groot**: Ja.

Mevrouw **Dekker**: Ja, natuurlijk, maar het huurbeleid kon in mijn opvatting niet verder gestalte krijgen als je niet eerst de bouwstenen legde voor de woningcorporaties in de positionering. Zij moesten immers voor een groot deel die ruimte in het huurbeleid naast de particuliere verhuurders weten te vinden.

De heer **Groot**: Dat moet dus in samenhang worden gezien. Daarover ging u dan het overleg aan met Aedes, om die bestuursakkoorden te sluiten.

Mevrouw **Dekker**: Ja.

De heer **Groot**: We hebben hier eerder mensen gehad, onder wie Van Giessen en diverse Kamerleden, die een bepaalde typering gaven van de verschillende bewindslieden. Zij zeiden dat Remkes en later Van der Laan op de weg zaten van wat sturing van bovenaf, terwijl uw benadering er meer een was van overleg zoeken met de sector en proberen bestuursakkoorden te sluiten. Is dat een goede typering?

Mevrouw **Dekker**: Sturing van bovenaf is één, maar ik ben ervan overtuigd dat je tot elkaar moet komen en convenanten moet sluiten. Maar dat is ook wel sturend. Het betekent niet dat je strandt in het overleg en het daarna allemaal openlaat. Het gaat erom dat als je eenmaal afspraken met elkaar hebt gemaakt, die ook worden nagekomen en gevolgd.

De heer **Groot**: Het moet natuurlijk wel resultaat hebben, maar dat bereik je door een akkoord te bereiken via onderhandelingen en overleg.

Mevrouw **Dekker**: Dat is de aanloop tot het akkoord en dan moet het gaan gebeuren; dat klopt.

De heer **Groot**: De heer Van Giessen noemde het het transactiemodel.

Mevrouw **Dekker**: Dat vind ik een mooie typering.

De heer **Groot**: Een mooie typering?

Mevrouw **Dekker**: Ja.

De heer **Groot**: Je ziet in die periode dan ook dat de overlegfrequentie met Aedes duidelijk toeneemt.

Mevrouw **Dekker**: Ik weet niet of dat meer is geweest, hoor. Ik weet niet of dat meer is geweest dan bij de andere bewindspersonen.

De heer **Groot**: We gaan naar het arrangement tussen overheid en woningcorporaties; u had het al even aangestipt. Meer vertrouwen in de sector betekent ook dat je vertrouwen moet hebben in het interne toezicht van een woningcorporatie. Er waren in die tijd echter al een groot aantal rapporten verschenen, onder andere van het Centraal Fonds Volkshuisvesting, dat nogal kritische kanttekeningen plaatste bij de werking van dat interne toezicht. Was dat voor u aanleiding om toch wat meer greep op het interne toezicht te krijgen?

Mevrouw **Dekker**: Ja, mede. Of je nu een maatschappelijke of een private onderneming bent, in de governancestructuur is het interne toezicht, de raad van toezicht of de raad van commissarissen, van evident belang. Als de raad van toezicht of de raad van commissarissen niet sterk is in zijn toezichtsuitvoering, dan ontbreekt er wat in het zoeken naar de balans met de directeur-bestuurder. Ik heb van meet af aan aangegeven dat het interne toezicht echt geprofessionaliseerd en verder ontwikkeld moest worden, wilden ze een echte countervailing power zijn voor de directeur-bestuurder.

De heer **Groot**: Daartoe oproepen is één ding, maar hebt u ook maatregelen genomen om dat wettelijk wat meer te verankeren?

Mevrouw **Dekker**: Nee, wettelijk niet. Ik heb in de eerste plaats een oproep gedaan bij de Vereniging van Toezichthouders in Woningcorporaties. Ik heb daar bij een jaarvergadering of op een jaarcongres gesproken. Ik heb toen ook aangegeven wat ik verstond en versta onder de professionalisering en de kwaliteitsverbetering. Ik heb bijvoorbeeld aangegeven dat het, als een directeur-bestuurder uittreedt uit zijn functie, niet te doen gebruikelijk is, of althans in mijn opvatting niet correct is, dat hij -- meestal is het een hij -- direct overstapt naar de raad van commissarissen. Je hoort gewoon voor een bepaalde termijn enige afstand te nemen voordat je in die toezichthoudende rol stapt. Dat is een.

Het tweede is dat ik heb aangegeven dat ik vind dat de kwaliteit, dus de deskundigheid op de verschillende terreinen, van de woningcorporatie ook vertegenwoordigd zou moeten zijn in die raad van commissarissen, zoals je dat overal ...

De heer **Groot**: Dit zijn allemaal morele oproepen die u doet. Het wordt niet in regels vastgelegd.

Mevrouw **Dekker**: Nee, maar ik vind ook niet dat je dit onmiddellijk in regels hoeft vast te leggen. Op dat moment was dat ook niet zo aan de orde. Het feit dat ik opriep tot professionalisering en dat ik een aanwijzing gaf -- pardon, vingerwijzing moet ik zeggen, om het niet te verwarren met een formele aanwijzing -- was toch al een hele stap. Dat landde wel behoorlijk in de groep van toezichthouders.

De heer **Groot**: De dingen die u noemt, maken deel uit van een goede governancecode. Wij hebben de commissie-Sas gehad. Die heeft geadviseerd om de governancecode wettelijk te verankeren. Waarom hebt u dat niet gedaan?

Mevrouw **Dekker**: Omdat het in mijn opvatting belangrijk is dat je eerst je algemene beleidslijn neerlegt en vervolgens pas de uitwerking. Ik dacht overigens dat de commissie-Sas wat later was; ik heb 2007 in mijn hoofd.

De heer **Groot**: Het was 2003.

Mevrouw **Dekker**: Oké, dank u wel. Dat heb ik dan even gemist.

De heer **Groot**: Hetzelfde geldt voor de WRR, die in 2004 adviseerde om de positie van de raad van toezicht wettelijk te erkennen.

Mevrouw **Dekker**: Weet u, dat geldt allemaal in de lijn van het kabinet waarbij wij uitgingen van minder regelgeving. In die lijn heb ik willen werken.

De heer **Groot**: De wens om de administratievelastendruk te verminderen stond in de weg aan het aanscherpen van de regels voor het interne toezicht.

Mevrouw **Dekker**: Nou, "het stond in de weg" ... In ieder geval heb ik er niet toe besloten om het vervolgens ook in regelgeving neer te leggen. Ik wilde eerste het totale construct van het stelsel neerleggen om vervolgens daarin verder te kijken.

De heer **Groot**: In het kader van het verminderen van de administratievelastendruk besloot u ook dat woningcorporaties minder gegevens hoefden aan te leveren bij het Centraal Fonds. Was dat nou wel verstandig?

Mevrouw **Dekker**: Daar moet u mij bij helpen. Ik heb niet voor ogen dat ik minder gegevens ...

De heer **Groot**: Misschien moet ik het andersom formuleren. Het Centraal Fonds kan zich alleen beroepen op gegevens uit het jaarverslag. Het wil meer gegevens opvragen, maar dat mag dan niet omwille van de administratievelastendruk.

Mevrouw **Dekker**: Bijvoorbeeld. Ja, dat kan.

De heer **Groot**: Mijn vraag is of dat verstandig is. Heb je dan een extern toezichthouder met tanden als die zich alleen kan beroepen op jaarverslagen die iedereen kan zien?

Mevrouw **Dekker**: Ik denk dat een toezichthouder die zich baseert op jaarverslagen en verdere kennis van de corporatiesector ... Ik moet zeggen dat het Centraal Fonds een heel belangrijk kennisinstituut is en is geweest. Ik vind dat een toezichthouder met de jaarverslagen en de signalen die er zijn, heel goed kan opereren. Als er aanleiding is om dan nog meer gegevens te vragen ...

De heer **Groot**: Die bevoegdheid wilde het Centraal Fonds, maar die kreeg het niet.

Mevrouw **Dekker**: Dat is zo. Daar kan ik geen ander antwoord op geven dan dat ik op dat moment waarschijnlijk niet voldoende de noodzaak om daartoe over te gaan, heb ingezien.

De heer **Groot**: De verhouding met het Centraal Fonds lijkt enigszins getroebleerd. De heer Van der Moolen heeft hier verklaard dat u in 2004 bij het bestuur van het Centraal Fonds zijn ontslag zou hebben geëist. Kunt u zich dat nog herinneren?

Mevrouw **Dekker**: Nee, sterker nog, dat heb ik ook niet gedaan. Ik denk dat we de feiten even heel duidelijk moeten weergeven. Dat zal ik van mijn kant doen ...

De heer **Groot**: Ja, graag.

Mevrouw **Dekker**: ... want dat vraagt u. Ik zei net -- dat vind ik nog steeds -- dat het Centraal Fonds een belangrijk kennisinstituut is geweest en is voor de minister. Wat was er aan de hand? Het Centraal Fonds bracht als zbo een aantal rapporten uit. Het ging erom dat er van mijn kant irritatie was over het moment en de wijze waarop die rapporten naar buiten kwamen. Dat is de

essentie. Ik heb naar aanleiding van een van de rapporten, over de parameters van het huurbeleid, de voorzitter van de raad van commissarissen, de heer Brinkman, opgebeld. Ik heb aangegeven dat ... Ik moet dit eerst even afmaken. Het rapport over de parameters van het huurbeleid was rechtstreeks naar de Kamer gestuurd en ik moest het huurbeleid daar nog verdedigen. Dat vond ik niet correct en dat was ook niet de afspraak. Ik heb op 14 december 2004 een gesprek gehad waarin we de irritatie van beide kanten, want die is er dan altijd van twee kanten, hebben uitgesproken. Ik heb toen aangegeven dat ik dit op deze manier niet meer wilde en dat dit ook niet kon vanuit de positie van een zbo. Ik heb gezegd dat ik met heel veel respect keek naar de wijze waarop men de inhoud had geleverd. Ik vind het helemaal niet erg dat het Centraal Fonds op andere uitkomsten komt, maar meld ze dan even en zeg: ik gebruik andere parameters en kom op andere uitkomsten. Dan moet je het melden aan je minister. Dat was niet gebeurd en daarop heb ik de heer Van der Moolen en de voorzitter van zijn raad van commissarissen aangesproken; niet meer en niet minder. Ik heb eigenlijk een procedureafspraken gemaakt voor de wijze waarop wij zouden moeten omgaan met elkaar voor de signalering van dit soort zaken en kwesties.

De heer **Groot**: U vindt dat een toezichthouder als het Centraal Fonds zijn publicatiedata moet afstemmen op het ministerie.

Mevrouw **Dekker**: Ja. Er is een verschil tussen zelfstandigheid en pure onafhankelijkheid. De toezichthouder is er ten behoeve van en ter versterking van het beleid van de minister, opdat er onafhankelijk getoetst wordt, waarvoor onafhankelijke methoden en een onafhankelijke werkwijze gebruikt worden. Daar ben ik het helemaal mee eens; dat moet men ook vooral volhouden. Maar als je dan tot een uitkomst komt -- die kan de minister onwelgevallig zijn; dat is nu eenmaal part of the deal -- moet je dat ook aangeven aan de minister. Er was geen signaal naar het departement.

De heer **Groot**: Om kort te gaan, u was not amused dat het Centraal Fonds met die rapporten de boer opging richting Kamerleden en de pers.

Mevrouw **Dekker**: U drukt het prachtig uit.

De heer **Groot**: Daar was u niet blij mee en daar hebt u het bestuur op aangesproken, maar het is niet zo dat u gezegd hebt: Van der Moolen moet maar vertrekken.

Mevrouw **Dekker**: Nee, nee, nee.

De heer **Groot**: Vond u het Centraal Fonds lastig?

Mevrouw **Dekker**: Nee, ik vond het niet lastig. Integendeel, ik heb het Centraal Fonds een bezoek gebracht om me te laten voorlichten over zijn werkwijze en de wijze waarop het onderzoeken opzette. Nee, ik vond het niet lastig. Je hebt een onafhankelijke toezichthouder ook om je te prikkelen in de wijze waarop je met je beleidsinterventies komt. Dat kan een mogelijke uitkomst zijn. Ik vond het Centraal Fonds dus niet lastig. Het ging veel meer over de afstemming: stem nou even af wat het moment kan zijn. Hoe kun je dat dan nog versterken? Dan moet je niet zelfstandig, buiten het departement en de minister om, naar de Tweede Kamer gaan. Dat was mijn punt.

De heer **Groot**: Dan gaan we naar 2004. Dan neemt de Tweede Kamer het initiatief tot een parlementair onderzoek om zich voor te bereiden op de door u aangekondigde wijziging van het BBSH, het Besluit beheer sociale-huursector. De Kamer wil zich zelf voorbereiden, zo hebben wij hier gehoord van diverse Kamerleden. Uit dat onderzoek komt onder andere naar voren dat het de vraag is of het grote vermogen van de woningcorporaties wel op een efficiënte en effectieve manier wordt ingezet. In een reactie op dat rapport zegt u dat u het een goede analyse vindt, maar dat u kiest voor een andere uitwerking. Wat vond u goed aan die analyse en waarin verschilde uw opvatting over de wijze waarop dat verder moest worden uitgewerkt daarvan?

Mevrouw **Dekker**: In mijn uitwerking heb ik dat ook aangegeven. Mijn uitwerking heeft natuurlijk alles te maken met het feit dat je de positie van de woningcorporaties als maatschappelijk ondernemingen dusdanig neerzet dat er ook een mogelijkheid is dat zij verder kunnen investeren in waar zij voor zijn: het huisvesten van de doelgroep waar het over gaat. Vervolgens moet duidelijk zijn op welke wijze zij dat vermogen inzetten. Dat kun je alleen maar zien als je tot goede prestatieafspraken en -overeenkomsten komt tussen gemeenten en woningcorporaties op basis van de woonvisie die er dan is. Het volgen van de afspraken zou het sluitstuk moeten worden van die afspraak. Zo heb ik het ingezet.

De heer **Groot**: Voor u lag het zwaartepunt op afspraken met de gemeenten.

Mevrouw **Dekker**: Ja, onderling, hè, tussen de woningcorporaties en de gemeenten.

De heer **Groot**: Daar komen we straks nog over te spreken, over die afstemming.

Later dat jaar, op 12 december 2005, komt er een beleidsbrief naar de Kamer. U zit dan al tweeënhalft jaar. Is dat niet heel laat, dat je pas als je over de helft van je bewindsperiode heen bent, nog eens in een brief gaat voorleggen wat je van plan bent te gaan doen?

Mevrouw **Dekker**: Nou, het was niet "nog eens in een brief gaan voorleggen". Ik had hem aangekondigd in juni 2005, toen ik de contouren heb geschetst. Dan kunt u ook zeggen ...

De heer **Groot**: Dan bent u ook al twee jaar bezig, ja.

Mevrouw **Dekker**: Ja. Ik had ervoor gekozen om mij in ieder geval goed te verdiepen in de situatie van de woningcorporaties. Ik heb er vele bezocht. Middels de wijkenaanpak die ik had, heb ik vele woningcorporaties bezocht en gekeken naar de prestaties die zij wel of niet leverden. Dat is het uitgangspunt voor deze brief geweest. U kunt het laat vinden, maar het is van

belang dat het gebeurt. Helaas heeft het niet het effect gehad dat ik gewenst had.

De heer **Groot**: U zegt dat u de prestaties van de woningcorporaties zekerder wilde stellen en dat u ruimte wilde maken voor maatschappelijk ondernemerschap. Dat verwoordt u in de decemberbrief. Het valt op dat die brief vol met verwachtingen staat. U verwacht dat de woningcorporaties zelf zullen komen tot een stakeholdersoverleg. U verwacht dat zij zichzelf onderwerpen aan visitatie. U verwacht dat zij zelf initiatieven nemen om de leefbaarheid op peil te houden. U verwacht dat woningcorporaties uit zichzelf 90% van de productie toewijzen aan de aandachtsgroep. U verwacht dat zij zelf prestatieafspraken maken met de gemeenten. U verwacht dat zij een responsieve houding hebben ten opzichte van de samenleving. U verwacht dat zij aan effectieve, niet-vrijblijvende zelfsturing doen. Het is een opsomming van verwachtingen, maar wat doet u om die verwachtingen in resultaten om te zetten?

Mevrouw **Dekker**: Volgen wat er daadwerkelijk gebeurt. U benoemt dat nu in een hele reeks. Even van de andere kant bezien: ik vind dat je dat mag verwachten van een woningcorporatie. Je mag verwachten dat men aan de slag is, dat men investeert, dat men overleg heeft met de huurders en andere stakeholders. Dat is de normaalste zaak van de wereld. Ik heb nog eens onderstreept op welke manier dat zou moeten gebeuren en dat dit ook echt de taken zijn van de woningcorporaties, die we hard nodig hebben -- dat is nog een lijn die ik heb uitgezet -- om de hele woningmarkt meer in evenwicht te brengen. Ik heb toen een aantal van 445.000 woningen genoemd tot en met 2010. Ik kijk even naar toen; niet naar nu, zoals het nu is, maar naar toen. Het was toen heel normaal in de woningmarkt dat je zeg maar 90.000 nieuwbouwwoningen neerzette als een lijn volgens welke gehandeld en gebouwd zou moeten worden, om die doorstroom te verwerklijken.

De heer **Groot**: Het gaat om het volgende: u zegt dat u de prestaties van woningcorporaties zeker wilt stellen. Vervolgens spreekt u uit: ik verwacht

dat, ik verwacht dat, ik verwacht dat. Is dat nu het zeker stellen van prestaties van woningcorporaties?

Mevrouw **Dekker**: Nee, het zeker stellen doe je in de prestatieovereenkomsten en -afspraken. Dat is het zeker stellen. Ik heb in diezelfde brief gezegd dat ik een methode wilde laten ontwikkelen -- ook daar wordt nu nog aan gewerkt -- om de investeringscapaciteit zichtbaar te maken; daarin kon het WSW ook een rol krijgen. Dat is nu nog aan de orde. Het is dus niet alleen verwachten, maar wel degelijk ook een instrument toevoegen voor de wijze waarop je dat dan zou kunnen doen. Daarbij moet je tegelijkertijd zeggen dat het gaat om de deskundigheid van de woningcorporaties enerzijds en de deskundigheid van de gemeenten, de raadsleden, de wethouder of de ambtelijke top van een gemeente, anderzijds, aan de andere kant van de tafel. Zij kunnen dat ook lezen en kunnen daaraan richting geven in hun ...

De heer **Groot**: Wie had de investeringscapaciteit van woningcorporaties inzichtelijk moeten maken?

Mevrouw **Dekker**: Dat kun je laten berekenen. Dat zou je bij het WSW kunnen laten doen, of bij een bank.

De heer **Groot**: Of bij het Centraal Fonds?

Mevrouw **Dekker**: Het Centraal Fonds had daar zeker ook een aandeel in. In het evenwicht tussen het WSW en het Centraal Fonds had dat kunnen gebeuren.

De heer **Groot**: Dan moet je niet tegelijkertijd hebben dat het Centraal Fonds geen gegevens mag opvragen bij de woningcorporaties.

Mevrouw **Dekker**: Nou, ik weet niet of u ... Dat zegt u. Ik zou die tegenstelling toch niet zo willen zoeken, hoor. Het is niet tegelijkertijd. Als dat de lijn is die je wilt hanteren, kun je daaraan koppelen dat je zegt: bepaalde

gegevens kun je gewoon opvragen, of die liggen al bij het WSW. Daar kun je natuurlijk afspraken over maken.

De heer **Groot**: Had u het gevoel dat u zicht had op wat individuele corporaties presteerden?

Mevrouw **Dekker**: Ongetwijfeld niet op al die 361. Toen waren het er nog veel meer. Ik geloof dat er toen nog meer dan 400 woningcorporaties waren. Ik wist het niet van allemaal -- dat is ook onmogelijk -- maar in doorsnee kun je de algemene lijn in de rapportages echt in meerderheid als positief ... Daarnaast: je kunt niet meer doen dan de algemene lijnen, datgene wat eruit komt.

De heer **Groot**: Vond u zich als minister verantwoordelijk voor de individuele prestaties van woningcorporaties?

Mevrouw **Dekker**: Nee, ik ben niet verantwoordelijk voor de individuele prestaties, ik ben als minister verantwoordelijk voor het totaal van het stelsel. Dat is eigenlijk de optelsom. Je zoomt in op de individuele woningcorporaties zodra de prestaties achterblijven of zodra er een incident of bijzondere situatie is.

De heer **Groot**: Dus niet verantwoordelijk voor het individueel presteren van woningcorporaties ...

Mevrouw **Dekker**: Tenzij ...

De heer **Groot**: In artikel 33 van het BBSH staat: "Onze Minister vormt zich jaarlijks voor 1 december een oordeel over de werkzaamheden van de toegelaten instellingen in het aan die datum voorafgaande verslagjaar". Hoe verhoudt dat zich tot elkaar?

Mevrouw **Dekker**: Dat betekent dat je in grote lijnen zicht hebt op hetgeen de optelsom van de individuele woningcorporaties brengt. U vroeg of ik vind dat

ik verantwoordelijk ben voor de individuele woningcorporaties. Ik behoor, precies zoals het daar staat, zicht te hebben. Dat is iets anders dan verantwoordelijk zijn voor de individuele woningcorporaties.

De heer **Groot**: U voelt zich dus niet verantwoordelijk voor de individuele corporatie, maar wel voor het collectief presteren van de woningcorporaties.

Mevrouw **Dekker**: Ja, dat voel ik me, maar dat ben je ook als minister.

De heer **Groot**: Dat ben je ook als minister. Aedes is het daar niet mee eens, blijkt uit een briefwisseling met uw departement. De heer Van Leeuwen, branchevoorzitter van Aedes, schrijft de directeur-generaal, mevrouw Bertram, op 16 juni 2005 het volgende over het effectief en efficiënt inzetten van het vermogen van de woningcorporaties als verantwoordelijkheid van de minister. "Dit moet toch berusten op een misverstand. Dit is toch de verantwoordelijkheid van het interne toezicht? Bovendien is het niet aan de minister om de instrumenten hiervoor te ontwikkelen, noch toe te passen." Wat vindt u daarvan?

Mevrouw **Dekker**: Ik vond dat toen een nadrukkelijke hartenkreet van de heer Van Leeuwen, maar dat andere blijft volstrekt overeind. Ik begrijp het wel, want als je meer zicht vraagt op het functioneren van de woningcorporaties en daarmee meer zicht krijgt op het stelsel, betekent dat wel dat de gesprekken ook indringender worden. Dat kan niet anders.

De heer **Groot**: Dan is de vervolgvraag: waarom past u op aandringen van Aedes vervolgens wel die conceptbrief aan de Kamer, waar het in staat, aan?

Mevrouw **Dekker**: Waar pas ik hem aan dan?

De heer **Groot**: U past een passage aan uit de conceptbrief aan de Kamer, die eerst naar Aedes is gegaan. In de conceptbrief zegt u dat u instrumenten gaat ontwikkelen om het effectief presteren van de woningcorporaties te

sturen. U past die brief aan en zegt: het effectief presteren is in eerste instantie primair een verantwoordelijkheid van de woningcorporaties zelf. U luistert dus naar Aedes en past uw brief aan.

Mevrouw **Dekker**: Ik heb ongetwijfeld meer geluisterd, ook naar Aedes. Dat klopt. Natuurlijk zijn de individuele prestaties in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de directeur-bestuurder en vervolgens van de intern toezichthouder. Dat staat gewoon als een huis wat mij betreft. Dat herhaal ik nog een keer in die brief, maar ik laat het andere niet los. Dat ziet u in de brief van december 2005; daarin geef ik wel degelijk aan dat de prestatieafspraken moeten worden geleverd en dat de investeringsruimte ook moet worden benut voor de woningcorporaties. Er is dus niet zo veel afgedaan aan hetgeen ik eerder heb gezegd.

De heer **Groot**: U had er ook voor kunnen kiezen om het gewoon te laten staan en te zeggen: Aedes kan dat wel vinden, maar dit is mijn verantwoordelijkheid.

Mevrouw **Dekker**: Daar had ik voor kunnen kiezen. "Had", ja.

De heer **Groot**: Maar Aedes had wat dat betreft toch veel invloed op u. We zien voortdurend in briefwisselingen dat er commentaar van Aedes komt en dat brieven dan worden afgezwakt, aangepast.

Mevrouw **Dekker**: Natuurlijk was er veel overleg met Aedes. Dat is een belangrijke partner in het spel, want het is de belangenorganisatie, de koepelorganisatie van de woningcorporaties. Natuurlijk moet je goed overleg plegen en moet je er ook naar luisteren, maar niet in alles. Soms moet je mensen wat ruimte geven om hen toch weer binnenboord te krijgen, om het zo maar te zeggen, om je beleidslijn uiteindelijk neer te zetten. Zo zie ik dat.

De heer **Groot**: Want je moet uiteindelijk tot een breed bestuursakkoord komen.

Mevrouw **Dekker**: Zeker, ja, zoals ik dat ...

De heer **Groot**: Alles in samenhang, toezichtsarrangement, meer liberalisaties.

Mevrouw **Dekker**: Ja, precies.

De heer **Groot**: Het is dan toch een onderhandelingsmodel.

Mevrouw **Dekker**: Ja, zeker.

De heer **Groot**: Nog even terug naar de beleidsbrief, die u in december 2005 naar de Kamer stuurde. Uiteindelijk wordt die niet verder uitgewerkt. Op 21 september 2006 trad u af. Dat is ook al in het begin gezegd. Waarom is er in de tussentijd niets gebeurd?

Mevrouw **Dekker**: Zeker achteraf gezien, maar ook toen wel, lag het accent in de periode 2006, zeker het eerste halfjaar, onder andere op het huurbeleid. Als ik daar achteraf naar kijk, vind ik dat een van de dingen die mij nu het meest raken, om het zo maar te zeggen. Ik denk dat we er harder op in hadden moeten zetten om het op de agenda van de Kamer te krijgen. Dan was het tenminste gebeurd, dan lag er een basis voor de positie van de woningcorporaties, dan waren die prestatieafspraken verankerd, dan hadden we verder gekund met de positionering van de woningcorporaties. Dat vind ik achteraf ook zeer spijtig, moet ik u zeggen.

De heer **Groot**: Er had gewoon meer moeten worden doorgepakt?

Mevrouw **Dekker**: Ja. Ik denk dat we meer bij de Kamer hadden moeten doorpakken en ons niet hadden moeten laten afleiden. Ik had mijzelf niet moeten laten afleiden door alle andere dingen die toen ook speelden. Zo gaat dat, met veel prioriteiten: huurbeleid, Catshuisbrand, noemt u maar op wat er toen allemaal gaande was.

De heer **Groot**: Over uw beleidsbrief in 2005 komt een schriftelijk rondje. De Kamer stelt schriftelijke vragen. Het duurt drie maanden voordat die vragen worden beantwoord. Is dat niet erg lang?

Mevrouw **Dekker**: Dat kan, hoor, dat ...

De heer **Groot**: U bent dan al ver over de helft van uw bewindsperiode.

Mevrouw **Dekker**: Ik vind dat u dat sterk onderstreept. Wellicht had ik me dat beter moeten realiseren, toen, maar ik heb gehandeld zoals ik heb gehandeld. Dat kan ik niet anders zeggen. U sprak over drie maanden. U weet zelf dat het ook wel langer kan zijn. Als er heel veel vragen zijn -- en dat waren er, zo zeg ik uit mijn hoofd -- dan moet je die ook heel goed en zorgvuldig behandelen.

De heer **Groot**: Had het wel gekund, denkt u? Als er meer doorgepakt was, had het dan voor 21 september 2006 wel door de Kamer kunnen gaan?

Mevrouw **Dekker**: We hadden ten minste een AO kunnen hebben. Dat hadden we misschien wel twee keer kunnen doen. Maar ja, dat is niet gebeurd, dus het is ook moeilijk terugkijken.

De heer **Groot**: We hebben vastgesteld dat er nog heel veel open einden waren. Er liep een advies van de commissie-Schilder dat er nog in verwerkt moest worden. De heer Van Giessen meldde dat er nog 27 actiepunten lagen die moesten worden vertaald in regelgeving. U was nog maar aan het begin, of niet?

Mevrouw **Dekker**: Aan het begin van de verwerking daarvan, bedoelt u.

De heer **Groot**: Ja.

Mevrouw **Dekker**: Ja, dat is natuurlijk zo, maar het stelsel is dermate complex dat je ... Ten eerste heb ik gekozen voor een aanlooptijd om me

daar heel goed in te verdiepen. Ten tweede moet je voortdurend goed overleg moet voeren met de verschillende belanghouders en stakeholders in de maatschappij over dit onderwerp. Daarom heb ik er toen ook voor gekozen om de heer Schilder van de Nederlandsche Bank te vragen, omdat de Nederlandsche Bank natuurlijk bij uitstek degene is met veel ervaring en deskundigheid op het gebied van toezicht. Ik heb in die brief aangekondigd dat dat op een later moment uitgewerkt zou worden. Dat zou je ook nog later hebben kunnen doen.

De heer **Groot**: U zei net dat de gesprekken over huurliberalisatie ook tot vertraging leidden. Er was veel te doen over de huurliberalisatie.

Mevrouw **Dekker**: Dat was natuurlijk een grote stap die ik probeerde te zetten, door meer marktconforme huren te introduceren. Dat was nog nooit gedaan. Dat was altijd op een zeer gereguleerde manier. Dat trok eigenlijk heel veel aandacht weg. Ook voor de Kamer trok dat veel aandacht.

De **voorzitter**: We gaan even naar collega Oskam voor aanvullende vragen op dit punt.

De heer **Oskam**: Mevrouw Dekker, u zei aan het begin van het gesprek dat de extern toezichthouder best mocht prikkelen, inhoudelijk. Met welke adviezen van het Centraal Fonds bent u verder gegaan en hebt u concreet iets gedaan?

Mevrouw **Dekker**: Ik moet u zeggen dat ik de adviezen van het Centraal Fonds niet op een rij heb, maar het is zeker zo dat als er een advies lag, dit altijd werd besproken in de staf. We waren altijd bezig om te kijken wat je goed zou kunnen meenemen en om dat terug te koppelen aan het Centraal Fonds als dat deels gebeurde, of niet.

De heer **Oskam**: Dus er gebeurde wel wat mee.

Mevrouw **Dekker**: Zeker.

De heer **Oskam**: De heer Remkes zei hier dat een krachtige onafhankelijke toezichthouder niet zo goed past in het poldermodel. U zei dat een toezichthouder best mag prikkelen. Aan de andere kant kregen zij natuurlijk op hun sodemieter omdat zij dat rapport naar de Kamer hadden gestuurd buiten u om. Hoe moeten wij dat dan zien? Bevestigt dat het beeld van de heer Remkes?

Mevrouw **Dekker**: Er is een verschil tussen inhoud en de wijze van presenteren. Met de inhoud kun je het eens zijn of niet. De wijze van presenteren is iets anders. Waar het mij om ging -- dat heb ik net ook verteld -- is ...

De heer **Oskam**: Ja, dat is duidelijk.

Mevrouw **Dekker**: ... de irritatie over de wijze waarop buiten de minister om naar de Tweede Kamer wordt gegaan.

De heer **Oskam**: Daar zit dus de pijn.

Mevrouw **Dekker**: Ja. Daar zit het. Dat kunt u ook lezen in ... Ik weet niet of u het gespreksverslag hebt van mijn gesprek met de heer Brinkman en de heer Van der Moolen. Als u dat niet hebt, bied ik het u graag aan.

De heer **Oskam**: Dank u wel.

De **voorzitter**: Het woord is weer aan collega Groot.

De heer **Groot**: Dan gaan we naar de uitbreiding van het prestatieveld "leefbaarheid" in de wijkenaanpak. In uw visie van december 2005 schrijft u: vanuit het oogpunt van behoud van het maatschappelijk gebonden vermogen van corporaties blijf ik wel grenzen stellen aan de reikwijdte van de activiteiten. Waar lagen die grenzen voor u?

Mevrouw **Dekker**: Die grenzen lagen met name ... U bedoelt wat betreft de leefbaarheid, de andere activiteiten, de commerciële activiteiten?

De heer **Groot**: Ik heb het nu over de leefbaarheid.

Mevrouw **Dekker**: De leefbaarheid. Laten wij eerst concluderen dat het thema "leefbaarheid" al in 1997 in de prestatievelden is meegenomen, dus dat zat er al heel lang in. Gaandeweg ...

De heer **Groot**: Onder Tommel nog.

Mevrouw **Dekker**: Ja, onder Tommel nog. In die tijd veranderden wel de opvattingen over de leefbaarheid. Het ging mij erom dat er een duidelijke verbinding moest zijn met de opgave die er was. Als ze bijvoorbeeld bij een wijkaanpak investeerden in wat we later maatschappelijk vastgoed zijn gaan noemen, moest dat wel altijd een relatie met de volkshuisvesting hebben en niet gaan om extreem andere zaken die er los van stonden.

De heer **Groot**: Minister Van der Laan stuurt een paar jaar later, op 24 juli 2009, een brief naar de Kamer waarin hij een aantal voorbeelden geeft van nevenactiviteiten sinds 1999. Hij zegt daarin dat in de loop der tijd de definitie van wat nu aanvaard maatschappelijk vastgoed is, steeds is opgerekt: het is uitgebreid. Merkte u ook al tijdens uw bewindsperiode dat die grenzen verschoven?

Mevrouw **Dekker**: Het was wel zaak om dat goed te benoemen als het ging over grote projecten. Vaak werd er geduid op bijvoorbeeld de ontwikkeling van een appartementencomplex met daaronder de plint, zoals we dat zo mooi noemen. Dan ging het erom of de ontwikkeling, de plintontwikkeling, bijvoorbeeld ook voor winkels zou moeten gebeuren en hoe je dat dan zou moeten verwerklijken, of dat er bijvoorbeeld een brede school gebouwd zou kunnen worden voor de hele wijk, daar waar het om de herstructureringsopgave ging. Dat soort vragen waren er altijd. Ik denk dat

het goed is dat die vragen op tafel kwamen, want dan kende je ze tenminste en kon je ze ook toetsen en bespreken.

De heer **Groot**: Het ging natuurlijk ook om allerlei andere activiteiten dan dingen in de plint. Dat is een klassiek voorbeeld. Je kunt ook denken aan allerlei nieuwe activiteiten die het licht zien: musea, jachthavens ...

Mevrouw **Dekker**: Ja, maar dat zijn wat mij betreft geen dingen waar maatschappelijk gebonden vermogen -- dat is eigenlijk een heel mooie term - - in geïnvesteerd moet worden. Dat kun je niet maatschappelijk gebonden noemen; dat gaat er echt buiten.

De heer **Groot**: U zegt dat je goed in de gaten moet houden hoe het zich ontwikkelt en of niet te veel de grenzen worden opgezocht. Dan is het toch des te verwonderlijker dat u zegt dat nevenactiviteiten, waarvan melding in de toetsgroep plaatsvond, niet meer aan u hoeven te worden gemeld.

Mevrouw **Dekker**: Ik zou me heel ongelukkig hebben gevoeld als minister als ik 361 soorten nevenactiviteiten op mijn bureau zou krijgen. Ik vind dat je de eerste screening moet overlaten aan je mensen die er zitten, die een uitstekende deskundigheid hebben en voor zover zij er niet meer zijn, hadden. Het kan in mijn opvatting van besturen niet zo zijn dat je als minister van alle woningcorporaties de nevenactiviteiten moet beoordelen.

De heer **Groot**: Een eerste screening is tot daaraantoe, maar ik neem toch aan dat je als minister ook wilt weten wat er gaande is in de samenleving. Was het geen zaak om als minister op zijn minst wel van belangrijke nevenactiviteiten te horen? U zegt: ik wil ze helemaal niet meer zien.

Mevrouw **Dekker**: Nee, nee, nee, daar werd ik wel van op de hoogte gesteld, van de grote lijn en van de bijzonderheden. Ik wil nog niet spreken over excessen, maar van de bijzonderheden werd ik wel op de hoogte gesteld. Voor de totale breedte van die activiteiten en de besprekingen daarover moet je toch echt vertrouwen op hetgeen je mensen je aangeven. Je kunt het ook

wel toetsen in de gesprekken die je zelf hebt in het land. Daar hoor je ook heel veel. Dat was ook mijn opzet. Dat heb ik zo gedaan. Ik ben zeker een keer in de week naar de wijken gegaan en heb de verschillende corporaties en gemeenten ook bezocht.

De heer **Groot**: Was er een normenkader waarmee die nevenactiviteiten beoordeeld werden door het ministerie?

Mevrouw **Dekker**: Er zijn natuurlijk een aantal criteria uitgezet. Daarbij was het uitgangspunt dat de volkshuisvestelijke opdracht boven elke twijfel verheven moest zijn en dat de continuïteit van de woningcorporaties niet in het geding zou komen. De nevenactiviteit moest passen bij of in het verlengde liggen van de opgave die de woningcorporatie had. Als ik u nu heel goed beluister, schuiven we een beetje op van de inzet van het maatschappelijk gebonden vermogen naar de nevenactiviteiten. Daar zit ook nog een gebied tussen. De inzet van het maatschappelijk gebonden vermogen of kapitaal heeft met name te maken met datgene waardoor de volkshuisvestelijke opgave versterkt zou kunnen worden. Dat is eigenlijk waar het over gaat. Wat je niet kunt financieren met een geborgde financiering, moet je op een andere manier financieren. Dan valt het weer in de categorie "nevenactiviteiten".

De heer **Groot**: Ik begrijp niet goed wat u bedoelt. U zegt dat er nog een gebied zit tussen de volkshuisvestelijke opgave en de nevenactiviteiten. Wat bedoelt u daar precies mee?

Mevrouw **Dekker**: Dat het maatschappelijk gebonden vermogen moet worden ingezet voor die activiteiten, bouwopgaven of ontwikkelopgaven die een relatie hebben met de volkshuisvesting. Soms lijkt het of de nevenactiviteiten er veel verder van afstaan dan de omschrijving die ik in de brief heb gegeven. Het moet echt gaan over de versterking van bijvoorbeeld de herstructurering in de wijken. Dat was vaak het thema.

De heer **Groot**: Was u ook bezig met het herijken van de normen die daarvoor gelden? Was dat iets wat voortdurend bewaakt werd?

Mevrouw **Dekker**: Nee, ik denk niet dat je over herijken kunt spreken. Ik zou veel meer zeggen dat het bewaakt werd. Er kwamen ook bijzondere voorstellen naar voren, zoals een sportaccommodatie of een jachthaven; die noemde u al even. Die plopten natuurlijk op omdat men als woningcorporatie kansen dacht te hebben om zoiets te ontwikkelen en te bouwen.

De heer **Groot**: Dat zag u ook wel, dat de woningcorporaties steeds meer de grenzen gingen opzoeken.

Mevrouw **Dekker**: Ja, dat zag je natuurlijk.

De heer **Groot**: Maar dat was geen aanleiding om ...

Mevrouw **Dekker**: Nou ... Ik wil u dan toch even attenderen op het feit dat ik in mijn brief een nadrukkelijke scheiding heb gemaakt tussen activiteiten die voor de doelgroep worden verricht, de woningbouw, het onderhoud en de renovatie van de voorraad, zoals we dat noemen, en de commerciële activiteiten. Dat is al een heel belangrijke stap, waarmee je richting geeft aan de woningcorporaties door te zeggen: dit is je kernactiviteit, dit is je hoofdtaak; die andere activiteiten komen ernaast, want dit is waar het om gaat. Dat was volstrekt nieuw. Daar was men ook niet blij mee, moet ik u zeggen, maar dat weet u. Dat heb ik toch in mijn brief aangegeven, administratief of juridisch.

De heer **Groot**: Regels zijn één ding, naleving is iets anders. We hebben geconstateerd dat woningcorporaties lang niet altijd hun nevenactiviteiten meldden, terwijl dat wel verplicht is. Wist u dat? Hebben uw ambtenaren gemeld dat de hand gelicht werd met de meldingsplicht?

Mevrouw **Dekker**: Ze hebben dat ongetwijfeld gedaan, maar ik weet niet wanneer en hoe. Dat weet ik niet op dit moment.

De heer **Groot**: Het is in ieder geval niet iets waar u zich zorgen over hebt gemaakt, blijkbaar.

Mevrouw **Dekker**: Ik heb me heel druk gemaakt over zaken die de nevenactiviteiten verre overstegen, zoals u weet. Daar hebben we wel een paar casussituaties van. Daar maakte ik mij wel degelijk druk over.

De heer **Groot**: Maar ... Kunt u zich herinneren dat u iets gedaan hebt tegen het niet melden van nevenactiviteiten?

Mevrouw **Dekker**: Ik heb naar mijn weten geen brief uit laten gaan, als u dat bedoelt, naar de woningcorporaties om hen daar nog eens op te attenderen.

De heer **Groot**: Woningcorporaties die hun activiteiten niet meldden, hoorden een aanwijzing te krijgen. Weet u of dat gebeurd is?

Mevrouw **Dekker**: Ja, dat is zeker gebeurd. Er zijn een paar situaties waarin dat is gebeurd.

De heer **Groot**: Kunt u daarvan voorbeelden geven?

Mevrouw **Dekker**: Er is in ieder geval een aanwijzing gegaan naar Servatius in Maastricht, over de Campusontwikkeling en in eerste instantie natuurlijk over de inzet van het maatschappelijk gebonden vermogen buiten onze landsgrenzen. Overigens geef ik dat ook in die brief aan. Ik schrijf daarin niet zozeer over "binnen de landsgrenzen", als wel over "voor dé doelgroep" ...

De heer **Groot**: Dat zijn dan de heel grote kwesties.

Mevrouw **Dekker**: Nou ja, dat is nogal wat.

De heer **Groot**: Ja, dat is nogal wat. De kleine aanwijzingen ...

Mevrouw **Dekker**: Het onderwerp "makelaardij" hebben we natuurlijk een paar keer langs zien komen. Dat is zeker ook aan de orde geweest.

De heer **Groot**: Een aantal andere gevallen zult u niet kennen, want die nevenactiviteiten werden niet meer aan u voorgelegd, dus dan ...

Mevrouw **Dekker**: Op dit moment kan ik ze inderdaad niet herhalen.

De heer **Groot**: Even terug naar de decemberbrief van 2005. Als het gaat over het arrangement tussen de woningcorporaties en de overheid, zegt u: bij de invulling wil ik zo veel mogelijk ruimte bieden voor maatschappelijk ondernemerschap omdat ik vind dat die ruimte van grote betekenis is voor het kunnen oplossen van concrete problemen in de lokale en regionale situatie. Kunt u dat wat meer toelichten?

Mevrouw **Dekker**: Daar hadden we het net eigenlijk al over. Het maatschappelijk gebonden vermogen zou echt terecht moeten komen bij ontwikkelingen die gerelateerd waren aan de opgaven, zoals de herstructurering van de wijken. Dat was het tweede kernpunt, waar het al enige tijd over ging. Dat had ermee te maken.

De heer **Groot**: En dan moet je toch denken aan de iets bredere taakopvatting van woningcorporaties om ook de leefbaarheid in de wijken aan te pakken.

Mevrouw **Dekker**: Behalve dat woningcorporaties daar zelf eager in waren, om bijvoorbeeld een conciërge te hebben of een buurtwacht in te zetten, kwam het ook weleens heel goed uit bij de gemeenten. Die vonden het uitermate prettig dat woningcorporaties die taken op zich namen, overigens zonder dat zij daaraan geld hoefden te besteden. Een van de dingen die ik heb aangegeven is dat ik vond en vind dat gemeenten hun eigen verantwoordelijkheid voor het publieke domein ook moeten nemen. Het is aan hen om dat te doen. Het is natuurlijk zo dat het vaak raakt aan datgene wat een woningcorporatie doet, maar daar maak je afspraken over. Je maakt

afspraken over waar jij in investeert en waar de woningcorporatie in investeert.

De heer **Groot**: U was toen al bezig met die 56 wijken. Het was wel zaak dat woningcorporaties hun taken wat breder opvatten dan alleen het stapelen van stenen. Dat vond u ook.

Mevrouw **Dekker**: Ja, maar sowieso. Het stapelen van stenen en het bouwkundige proces zijn één, maar de hele buurt waar het moet gebeuren is twee. Dat hebben wij natuurlijk altijd heel belangrijk gevonden. De kunst is nu om een evenwicht te zoeken: waar houdt het op? Het stapelen van stenen -- zo noemen we het vaak -- doet wel afbreuk aan de functie die woningcorporaties hebben.

De heer **Groot**: Vond en vindt u dat die inspanning voor leefbaarheid van woningcorporaties wel aan de wijk gebonden moet blijven?

Mevrouw **Dekker**: Daar is het het beste te meten. Als je het wijkoverstijgend doet, kunnen het twee dezelfde soorten initiatieven zijn en twee verschillende wijken. Daar kun je het het beste aan meten. Wij hadden er geen echt criterium voor om dat te meten, maar daar kun je het het beste zien. Zo wordt dat altijd ervaren.

De heer **Groot**: We zien in de stukken dat u aan de wijkgebondenheid vasthoudt.

Mevrouw **Dekker**: Ja. Ik vind het heel belangrijk dat dat gebeurt.

De heer **Groot**: Uw directeur-generaal, mevrouw Bertram, is op de dag van uw aftreden ... Er staat in een notitie dat zij erover nadenkt om dit concept te verbreden en de wijkgebondenheid te laten vallen. Dat is niet in uw opdracht geweest?

Mevrouw **Dekker**: Vlak voor mijn aftreden speelde een ander rapport. Dat was toen even mijn hoofdprioriteit, om het zo maar te zeggen.

De heer **Groot**: Dit is dus een initiatief geweest dat vanuit de ambtelijke dienst zelf is gekomen.

Mevrouw **Dekker**: Ik kan dat niet ... In ieder geval was er een initiatief om het maatschappelijk gebonden vermogen goed in te zetten in de wijken, maar ik kan dat noch bevestigen noch ontkennen. Ik weet niet of ik die notitie van tevoren nog heb gezien.

De heer **Groot**: U hebt er in ieder geval geen opdracht voor gegeven om de wijkgebondenheid los te laten.

Mevrouw **Dekker**: Niet dat ik weet, niet bij voorbaat.

De heer **Groot**: Hoe werd er in het kabinet, door uw collega's, gedacht over de verruiming van de prestatievelden die zich steeds meer aftekende?

Mevrouw **Dekker**: Daar werd eigenlijk niet heel veelvuldig over gesproken. Dat was mijn verantwoordelijkheid. Je kwam elkaar tegen op de formele taakgebieden. Als het bijvoorbeeld ging om de huisvesting van mensen uit het asielzoekerscentrum, raakte ik natuurlijk het vakgebied van mevrouw Verdonk. Dan raakte je elkaar echt. Er is niet breed over gesproken, tenzij er een bijzonderheid was.

De heer **Groot**: We hebben wel wat aanwijzingen dat sommige van uw collega's iets hadden van: minister, houd de woningcorporaties bij de leest en houd het alstublieft beperkt tot het huisvestingsdomein. Maar dit soort discussies zijn niet indringend gevoerd met de collega's, bij uw weten?

Mevrouw **Dekker**: Nee, nee. Informeel waarschijnlijk wel, maar niet formeel.

De **voorzitter**: We gaan meteen door naar collega Oskam.

De heer **Oskam**: Mevrouw Dekker, u zei zojuist dat u zich erg druk maakte over de incidenten. Dat doen wij natuurlijk ook. Wij hebben een viertal casusposities geselecteerd om daar met u over door te praten. De eerste is het stoomschip van Woonbron. Het begon als een impuls voor de wijk Katendrecht, met mooie ideeën over studentenhuisvesting en leerwerkplekken. Was u enthousiast over dat project?

Mevrouw **Dekker**: Ja, toen ik het hoorde, vond ik dat het een mooie impuls zou geven. Dat was een van de criteria, hè? Het zou een goede impuls moeten geven aan de wijk Katendrecht. Het zou gaan om jongerenhuisvesting, als ik het goed heb, om 400 eenheden. Vooral het feit dat daarin zowel wonen, als leren, als werken aan de orde waren, was een belangrijk element.

De heer **Oskam**: We hebben er ook over gesproken met uw directeur-generaal, mevrouw Bertram. Het viel ons op dat zij mondeling toestemming heeft verleend aan de heer Kromwijk voor dat project, voor die wel of geen nevenactiviteit. Zij zei: ik heb het niet getaxeerd als een nevenactiviteit, want het ging om 400 hutten. Dat was het eerste plan dat gepresenteerd was door de heer Kromwijk. Wij hebben het er natuurlijk nog eens op nageslagen. In het businessplan dat Woonbron aan het ministerie overlegde, staat het toch even iets anders, waardoor je je kunt afvragen of het nou wel of geen nevenactiviteit is. Had mevrouw Bertram wel mondeling toestemming mogen verlenen voor dit project?

Mevrouw **Dekker**: In de formele manier van toestemming geven over nevenactiviteiten -- maar dat was even de vraag, of het daaronder gebracht zou moeten worden; ik ken het businessplan overigens niet, dus ik spreek even vanuit mijn eigen ervaring -- staat niet of je het mondeling of schriftelijk zou moeten doen. Het is wel gebeurd. Dat is in een gesprek geweest, zo heb ik begrepen, op het ministerie. Dat is natuurlijk een eerste taxatie: wat is dit voor activiteit? Op basis van die taxatie en op basis van wat het inzicht is geweest van de directeur van Woonbron, is er ja gezegd.

De heer **Oskam**: We hebben er later over doorgesproken met anderen. Het programma is steeds gaan schuiven, in de zin dat er steeds meer commercie bijkwam en minder woningen. Toen is gezegd: het had tussentijds toch wel aan de toetsgroep voorgelegd moeten worden. Wat vindt u daarvan?

Mevrouw **Dekker**: Ik denk dat dat correct is. Dat had moeten gebeuren en dat is helaas niet gebeurd. Je kunt zien dat het inderdaad is gaan schuiven, niet alleen in de investeringen die gedaan moesten worden, maar ook in hetgeen er allemaal aan het schip moest gebeuren. Wat er binnen dat schip gerealiseerd zou kunnen worden met die 400 eenheden voor jongeren, met de doelstelling om die jongeren uit Katendrecht de goede richting in te werken, was een ideëel plan, maar qua business kun je dat in feite niet realiseren, zeggen we nu.

De heer **Oskam**: U stond bekend als een minister die haar mensen vertrouwen en ruimte gaf. Hebt u in dit geval mevrouw Bertram niet te veel vrijheid gegeven bij de toetsing van dit soort projecten of van nevenactiviteiten?

Mevrouw **Dekker**: Nee, ik denk het niet. Dat is altijd zo lastig als je er achteraf naar kijkt, en dat is uw vraag. Als je er achteraf naar kijkt, kun je zeggen: dat had misschien anders gemoeten, of er had misschien een eerder signaal moeten komen, of dat hadden we nog eens kunnen bespreken. Dat is lastig. Het is niet gebeurd.

De heer **Oskam**: Wanneer kwam voor u het omslagpunt? Wanneer dacht u: het is toch een nevenactiviteit die miljoenen euro's kost en geen 400-huttenboot?

Mevrouw **Dekker**: Dat kwam pas veel later, eigenlijk toen ik al was vertrokken. In het begin was het idee dat dit zou kunnen. Veel later moest het schip verplaatst worden, kwamen er mankementen naar voren, bleek er

asbest in te zitten, bleek dat het niet zomaar zou kunnen ... Veel later groeide die businesscase en was die absoluut niet meer sluitend.

De heer **Oskam**: Toen was u al weg?

Mevrouw **Dekker**: Toen was ik al weg, ja.

De heer **Oskam**: Een ander punt. Dat ligt ook een beetje op het snijvlak van uw regeerperiode en die van uw opvolger. In het prestatieoordeel over 2005 - - toen zat u er wel, maar het prestatieoordeel kwam pas toen u net weg was - - wordt onder andere de loftrumpet over de ss Rotterdam gestoken. Een paar jaar later blijkt dat het een beetje een uit de hand gelopen grap is van 230 miljoen, waarbij de commerciële activiteiten de overhand kregen. Hoe moeten we dat met elkaar rijmen, de manier van tot een prestatieoordeel komen en de praktijk die veel weerbarstiger is?

Mevrouw **Dekker**: Een aantal dingen kun je niet met elkaar rijmen. Bij een aantal dingen kun je alleen maar terugkijken op hoe de zaken zijn gegaan. We kunnen van Woonbron zeggen dat we gaandeweg de tijd inzicht kregen in welke ontwikkeling ... Dat kregen het bestuur en de raad van commissarissen van Woonbron ook. Dit liep natuurlijk aan alle kanten over de schoenen heen, wat betreft de investeringen die zouden moeten worden gedaan. Het paste natuurlijk helemaal niet meer in de activiteiten van een woningcorporatie.

De heer **Oskam**: Het woonschip -- stoomschip moet ik eigenlijk zeggen -- is natuurlijk een verhaal apart. Er zijn wel twee dingen waar u verantwoordelijk voor bent: enerzijds het volkshuisvestelijk toezicht, anderzijds het financieel toezicht op de corporatiesector. Wat zegt dit soort incidenten over de aansluiting van die twee?

Mevrouw **Dekker**: Ik denk dat u het ook al aangeeft. Er is niet voldoende aansluiting geweest tussen het volkshuisvestelijk toezicht en het financieel

toezicht. Ik hoop dat die binnenkort wel gerealiseerd wordt. Dat zou echt heel belangrijk zijn voor de sector.

De heer **Oskam**: Het is natuurlijk door schade en schande wijs worden, want we trekken onze lessen uit wat er gebeurd is. Had het ministerie er in die tijd iets meer aan kunnen doen om ze meer bij elkaar te brengen en de aansluiting te verbeteren?

Mevrouw **Dekker**: Dat was toen nog niet zo nadrukkelijk aan de orde. Eigenlijk moet je zo'n businesscase -- u noemt het een businesscase en dat is ook zo -- heel goed bekijken. Dan moet je met een aantal deskundigen om de tafel gaan zitten en die goed analyseren. Dan kom je er wel. Dat was echter toen nog niet zo nadrukkelijk aan de orde.

De heer **Oskam**: Gelet op de tijd laten we dat stoomschip maar even in de haven liggen.

U begon net zelf al over de makelaardijactiviteiten. Een van de woningcorporaties waar dat speelde, is Rochdale in Amsterdam. U hebt daar het een en ander aan gedaan. Misschien kunt u ons even meenemen naar de tijd toen u hoorde dat die makelaardij er was. Wat hebt u toen gedaan?

Mevrouw **Dekker**: Ik heb in ieder geval de directeur en de twee leden van de raad van commissarissen bij mij geroepen.

De heer **Oskam**: Gelijktijdig?

Mevrouw **Dekker**: Voor zover ik me kan herinneren, ja. Anders heb ik eerst de directeur ... of dat zal de dg hebben gedaan. Ik heb in ieder geval de twee leden van de raad van commissarissen bij mij gehad. Dat was overigens ook de methode waarmee ik werkte als ik mensen aansprak: eerst mondeling, dan een schriftelijke waarschuwing en dan verder.

De heer **Oskam**: De aanwijzingen?

Mevrouw **Dekker**: En dan de aanwijzing, ja. Het ging om het opbouwen van het dossier en het opbouwen van de acties vanuit de minister. Dat heb ik gedaan. Ik heb hun aangegeven dat we er al langer mee bezig waren, dat het eerst een interne activiteit was en later een externe, dat ze participeerden in die makelaardijactiviteiten en dat ze die activiteiten moesten afbouwen. Als ik nu kijk naar de data, heeft dat te lang geduurd.

De heer **Oskam**: Ja, meerdere ministers.

Mevrouw **Dekker**: Meerdere ministers. Het heeft veel te lang geduurd. Met alle goede toezeggingen is het pas veel later opgelost. Toen zijn ze er uitgetreden en hebben ze de aandelen ook verkocht.

De heer **Oskam**: Over het gesprek wordt een aantal dingen gezegd. Er wordt gezegd dat het ministerie met een kluitje in het riet is gestuurd door Möllenkamp. Dat kwam met name in de ontslagprocedure aan de orde. De raad van toezicht zei: we hebben wel tegen de minister gezegd dat we dat zouden doen, maar het is in de praktijk toch anders gebeurd. Uit de gesprekken met Möllenkamp blijkt ook dat hij het maar heeft laten voortduren. Hij dacht: het zal mijn tijd wel duren, maar voorlopig doe ik het niet. Daarom heeft het ook jaren geduurd. Welke opdracht hebt u na dat gesprek aan uw ambtenaren gegeven?

Mevrouw **Dekker**: Ten eerste dat er een bevestiging van het gesprek uit moest. Dat is ook gebeurd. Ten tweede dat er een gespreksverslag moest zijn. Zo kon je het dossier goed opbouwen. Ten derde dat men het uiteraard moest volgen. Dat is ook gebeurd.

Er is één bijzonder element. Toen die brief uitging, is er daarna een brief gekomen van de heer Möllenkamp waarin hij schreef dat het toch op een misverstand moest berusten. Dat is wel pikant, moet ik zeggen. Helaas zie ik in mijn stukken niet dat daar onmiddellijk een brief overheen is gegaan. Dat kunt u dan zeggen, maar dat is iets wat ...

De heer **Oskam**: Dat had misschien wel gemoeten.

Mevrouw **Dekker**: ... we toch even anders zien.

De heer **Oskam**: Probeert u het zich goed te herinneren. Was Möllenkamp erbij of was het alleen met de twee leden van de raad van commissarissen?

Mevrouw **Dekker**: Ik denk dat het met de twee leden van de raad van commissarissen was.

De heer **Oskam**: Dat denken wij ook.

Mevrouw **Dekker**: Ik kan het straks wel even nazoeken.

De heer **Oskam**: U zei zelf al dat het eigenlijk te lang geduurd heeft. Volgens mij grijpt minister Van der Laan uiteindelijk in. Hoe kan het zolang geduurd hebben? Het standpunt van het ministerie was duidelijk: het mag niet en we willen het niet. Volgens mij -- als het anders is, moet u me maar corrigeren -- is het niet gebruikelijk dat een minister een corporatiedirecteur of de raad van toezicht van een corporatie op het matje roept. Dat gebeurt niet zo vaak.

Mevrouw **Dekker**: Nee.

De heer **Oskam**: Het was dus een vrij uniek gesprek.

Mevrouw **Dekker**: Ja.

De heer **Oskam**: Waarom dan toch niet: pats?

Mevrouw **Dekker**: Ik kan me nu niet meer voor de geest halen hoe dat toen precies is gebeurd. Ik heb de correspondentie in het dossier gezien en ik kan alleen maar zeggen dat het jammer is dat we geen lik op stuk hebben gegeven, want dat zou dan moeten gebeuren.

De heer **Oskam**: Dan zakken we wat verder af, naar Servatius in Maastricht.

Mevrouw **Dekker**: Naar het zuiden.

De heer **Oskam**: Ja. Die corporatie heeft een heel rijtje aanwijzingen gehad en drie daarvan kwamen van u, twee voor Luik en op uw laatste dag nog een voor de Campus. Waarom bleef Servatius zo ingewikkeld? Waarom was zij zo volhardend in haar gevecht tegen het ministerie?

Mevrouw **Dekker**: Ik denk dat u dat toch aan de betrokkenen moet vragen.

De heer **Oskam**: Dat hebben we ook gedaan.

Mevrouw **Dekker**: Ik kan alleen maar constateren dat het zo was en dat er toch ook enig onbegrip tot aan dedain was voor het ministerie. Men vond dat ik in ieder geval ... Ik heb ook bij Servatius gesproken met de directeur en een aantal leden van de raad van commissarissen, allereerst om hen te attenderen op de situatie in Luik. Maatschappelijk gebonden vermogen werd geïnvesteerd in Luik, dus buiten de grens. Men vond dat ik absoluut geen zicht had op de regionale woningmarkt, want die markt ging echt over de grenzen van Nederland heen. Dat is ongetwijfeld zo. Dat heb ik ook aangegeven, maar dan nog hebben we de afspraak om dat vermogen gewoon binnen de grenzen in te zetten en niet bij buurlanden. Ten tweede ...

De heer **Oskam**: Mag ik even daarop doorvragen?

Mevrouw **Dekker**: Ja.

De heer **Oskam**: Is er tegen u ook gezegd dat ze eigenlijk vonden dat staatssecretaris Remkes verwachtingen had gewekt?

Mevrouw **Dekker**: Niet dat ik weet, maar dan moet ik nog een keer het geheugen afgraven. Niet dat ik weet, in ieder geval.

Het tweede was de Campus. Die was groots opgezet. Er waren enorm veel opdrachten tegelijkertijd. Kijk, studentenhuisvesting is duidelijk een opdracht voor de woningcorporatie, maar het sportcomplex, de collegezalen en alle andere zaken die erbij zaten, waren dat niet. Het was een prachtig ontwerp van Calatrava. U kent de architect waarschijnlijk; hij is wereldwijd actief. Daar waren ze uitermate trots op. Ik vond het ook ontzettend prachtig, maar niet onder de verantwoordelijkheid van de woningcorporatie. Dat heb ik luid en duidelijk aangegeven, maar men vond het eigenlijk not done dat ik dat op die manier deed.

De heer **Oskam**: Het is inderdaad opvallend aan deze casus dat men eigenlijk lak had aan het ministerie. Ondanks het feit dat u zei dat het niet mocht, ging men gewoon door. Mijn collega Mulder heeft er uitvoerig naar gevraagd en de heer Verzijlbergh zei dat hij die aanwijzingen had ingelijst en aan de muur had gehangen. Hij zei dat hij die zag als een blijk van aanmoediging, als een soort prijs voor de beste maatschappelijk ondernemer van Zuid-Limburg. Ik zeg het maar even in mijn eigen woorden; hij zei het iets anders, maar daar kwam het ongeveer op neer. Wat vindt u ervan dat er zo met die aanwijzingen werd omgegaan?

Mevrouw **Dekker**: Ik heb niet voor niets gesproken over een dedain voor het ministerie en de minister. Dat vond men. Laten we ons ook realiseren dat de gemeente voor dat project ook vooraan in de rij stond om te zeggen dat ze het prachtig vond. De universiteit stond vooraan in de rij. De rector magnificus belde naar mijn dg. De wethouder belde, om het project vooral door te laten gaan. Dan heb ik het nog niet over de financieringen die erbij hoorden en die genomen moesten worden. Je kunt zo'n project natuurlijk doen, maar dan moet je heel nadrukkelijk kijken naar de taak van de woningcorporatie en de financiering daarvoor en naar de taak van de gemeente en die van de universiteit.

De heer **Oskam**: Dat moet dan geknipt worden.

Mevrouw **Dekker**: Dan heb je een gemengd project, zoals dat heet. Dat kan echt, maar niet op deze manier.

De heer **Oskam**: Is het ministerie dan echt in staat om dit te stoppen, behalve door het geven van aanwijzingen?

Mevrouw **Dekker**: Dat is de vraag die terugkomt, zeker als je daar later nog eens over nadenkt. Wat heb je nog meer in handen dan het geven en volgen van een aanwijzing? Als er gevaar is in de bouw, kunnen de inspectie voor het bouwwezen en de Arbeidsinspectie -- ik weet niet meer of dat nu ook bij hen berust -- de bouw stilleggen. De vraag is of je in je inspectiemodel niet een ultiem middel moet hebben om dat instrument in handen van de minister te kunnen geven, zodat die kan zeggen: we stoppen ermee, punt, klaar, als men niet voldoet aan de aanwijzing die al is gegeven.

De heer **Oskam**: Ik wil toch even appels met peren vergelijken. Dat kan natuurlijk niet, maar het gaat om de rol van het ministerie. Het ministerie wist al heel lang dat er een illegale makelaardij was bij Rochdale, of in ieder geval een makelaardij die niet was toegestaan. Dat had u ook duidelijk aangekondigd. Een aantal keren werd gedreigd met het geven van een aanwijzing. U zei dat het werd vastgelegd en dat er een brief werd gestuurd. Daar ging dus wel wat tijd overheen. Laten we dan ook kijken naar Servatius, die het ondeugendste jongetje van de klas was en gewoon deed wat de minister niet wilde. Die kreeg wel aanwijzing op aanwijzing. Vind u dat inconsistent of hebt u daar wel een verhaal bij?

Mevrouw **Dekker**: We hebben net bij Rochdale geconstateerd dat dit ook eerder had moeten gebeuren. Daar zit dus een gat. Er zit een halfjaar tussen de brief van de heer Möllenkamp over het misverstand en de brief die wij vervolgens sturen.

Bij Servatius zitten we er veel meer bovenop. Dat is waar.

De heer **Oskam**: Waarom dan?

Mevrouw **Dekker**: Dat zal ongetwijfeld hebben gezeten in de inzet of het zicht dat men had. Dat kan ik verder ook niet goed verklaren.

De heer **Oskam**: Ik vind het namelijk eigenlijk allebei maar ondeugende jongetjes.

Mevrouw **Dekker**: Dat mag u zeggen.

De heer **Oskam**: Oké, nou. Aedes is de branchevereniging. We hadden natuurlijk grote verwachtingen van de zelfregulering in de corporatiesector. Had u nog wat van Aedes verwacht in die casus van Servatius? Had u verwacht dat ze het voor uw beleid zouden opnemen of dat ze Servatius zouden aanspreken op haar wangedrag?

Mevrouw **Dekker**: Ik weet niet of men dat achter de schermen wel heeft gedaan. Dat weet ik niet. In het openbaar heeft men het in ieder geval niet gedaan.

De heer **Oskam**: Niet publiekelijk. Van Leeuwen -- ik meen dat het nog Van Leeuwen was -- heeft dat niet gedaan?

Mevrouw **Dekker**: Nee.

De heer **Oskam**: Goed, dan gaan we naar Deventer. U hebt wel iets met Rentree, hè?

Mevrouw **Dekker**: Nee, met de Rivierenwijk.

De heer **Oskam**: Met de Rivierenwijk. De wijkenaanpak in de Rivierenwijk was een van uw dingen, maar ook een van de projecten van Rentree in Deventer. Wat daar opvalt, is dat de woningcorporatie de regie overneemt van de gemeente. Dat is bij geen van de andere casussen gebeurd. Wat was destijds uw motivatie om die overname van de regie te steunen? Wat daar

gebeurde, is aan u gepresenteerd. U vond het wel goed. U was het ermee eens.

Mevrouw **Dekker**: Ik zoek even naar het moment waarop dat is gebeurd, want naar mijn idee is dat veel later gebeurd. Maar afgezien daarvan ...

De heer **Oskam**: Vertelt u dan maar uw beleving.

Mevrouw **Dekker**: Mijn beleving is dat ik vind dat je dat niet moet doen. De woningcorporatie kan nog zulke mooie aspiraties hebben, maar de regie overnemen kan niet. Het is een wijk binnen een gemeente en de gemeente is eigenaar van die wijk en niet de woningcorporatie. De woningcorporatie is de dienstverlener.

De heer **Oskam**: Moet ik dat in dezelfde lijn zien als bij Servatius? Vond u dat Rentree in dat hele plan de huizen moest doen en dat de rest voor de gemeente was of voor ...

Mevrouw **Dekker**: Rijkswaterstaat of wat dan ook. Ja. Kijk, in feite was dat echt een gemengd project, met die spooronderdoorgang, dat viaduct, die tunnel die moest worden gebouwd over de Amstellaan heen, de bouw van de woningen daarbovenop, het verplaatsen van de school en noemt u maar op. Het was veel te groot ten opzichte van datgene wat een woningcorporatie kan dragen. Dat is ook nog een signaal dat we moeten meenemen naar de toekomst. Dit kan in feite niet. Een corporatie heeft niet de rol om een heel groot project te dragen; de corporatie levert toe, met anderen.

De heer **Oskam**: We hebben ook met de oud-directeur van Rentree gesproken, de heer Teuben. Die gaf niet minister Vogelaar maar u de credits voor de wijkenaanpak. Hij zei dat u de stuwende kracht was achter de wijkenaanpak in de Rivierenwijk en dat u zelfs ongevraagd aan een overeenkomst meetekende. Dat was niet nodig als minister, maar u ...

Mevrouw **Dekker**: Ter aanmoediging.

De heer **Oskam**: Ja, ter aanmoediging. Ziet u zichzelf ook als de stuwende kracht achter de wijkenaanpak in de Rivierenwijk?

Mevrouw **Dekker**: Niet alleen in de Rivierenwijk. Ik heb inderdaad die 56-wijkenaanpak -- later werden het er 40 -- niet alleen gepromoot, maar ik heb ook alle wijken bezocht. Ik vond het namelijk ongelofelijk belangrijk dat als we iets zouden doen op het terrein van de volkshuisvesting en de nieuwbouw en renovatie, dat in die wijken zou gebeuren met die wijkenaanpak. Dan kon je eigenlijk met heel weinig geld vanuit het ministerie een impuls geven aan die wijken. Dat vond ik wel heel belangrijk. Dat heb ik inderdaad gedaan. Ik ben er trots op dat deze aanpak later door het volgende kabinet en door minister Vogelaar is overgenomen, met de 40-wijkenaanpak, en dat die is doorgezet. Daarmee konden we net een stukje verder komen.

De heer **Oskam**: En de Rivierenwijk was een van de wijken waar u uw best voor deed?

Mevrouw **Dekker**: Ja, de Rivierenwijk had iets speciaals, hè.

De heer **Oskam**: In 2008 was u al minister af, toen Rentree de intentie uitsprak om de Rivierenwijk niet alleen leefbaarder te maken, maar ook om er een tunnel te bouwen. Dat was het project-Amstellaan. Wat vindt u van dergelijke projecten? Wat vindt u ervan dat een corporatie zich daarmee inlaat?

Mevrouw **Dekker**: Dat was al eerder, hoor. Die hele Amstellaan-affaire -- om het zo maar even te noemen -- zat in de wijkenaanpak, omdat die Amstellaan midden door die wijk heen loopt. Die Amstellaan was natuurlijk niet des woningcorporaties. Het was natuurlijk heel mooi bedacht. Als je dan op de overgang van ...

De heer **Oskam**: Precies op de rand.

Mevrouw **Dekker**: Als je nog woningen zou kunnen bouwen op die overkapping of hoe je die ook noemt ...

De heer **Oskam**: Dan kon je het erin fietsen, dacht men.

Mevrouw **Dekker**: Ja. Dan kon je het er voor een deel in fietsen.

De heer **Oskam**: Weer een paar jaar later, in 2011-2012, trad u op als adviseur om Rentree los te trekken. Het ging namelijk niet zo goed met Rentree. De heer Teuben zei dat het was misgegaan omdat de economische recessie was ingetreden, omdat er marktomstandigheden waren. Anderen zeiden dat dit onzin was en dat het eigenlijk ging om onvoldoende beheersing van de risico's die zijn genomen. Wat was volgens u de oorzaak van de problemen bij Rentree?

Mevrouw **Dekker**: Dat laatste. Onvoldoende beheersing van de risico's en ook te gemakkelijk denken dat je zo'n enorm project kunt financieren. Dat was ook voor de crisis niet gemakkelijk, juist omdat er verschillende financieringsstromen en verschillende financiers nodig waren.

De heer **Oskam**: Wie waren er allemaal betrokken bij dat vlot trekken van Rentree?

Mevrouw **Dekker**: Er was een groepje. Ik was door de gemeente gevraagd om de trekkersrol op me te nemen. Er waren er nog een aantal, zoals de oud-directeur van BNG, de heer Vermeulen, en de heer Klamer. Er waren nog een aantal mensen. Er zat inmiddels een nieuwe directeur bij Rentree, die de zaken goed voor ogen had.

De heer **Oskam**: Wat hebt u bereikt met dat vlot trekken?

Mevrouw **Dekker**: We hebben bereikt dat het hele project gedownsized is, zoals men dat tegenwoordig noemt. Het is dus afgepeld en er is bekeken wat wel en wat niet door de woningcorporatie gedaan kon worden. We hebben

ons geconcentreerd op de woningen. Er was een heel actieve bewoners- en huurdersorganisatie, die goede ideeën had. Daar heb ik een paar keer op het stadhuis en in de wijk mee gesproken. Het belangrijkste wat we hebben bereikt, is dat we teruggingen naar de proporties die een woningcorporatie aankon en dat we de Amstellaan de Amstellaan hebben gelaten. We hebben de twee scholen niet met elkaar verbonden, maar we hebben één school verbeterd, op één plaats. We hebben de doorgang voor de kinderen die de school bezochten, nadrukkelijk gewaarborgd. Verder werden de woningen stapje voor stapje opgeknapt. Daar is men nu nog mee bezig, denk ik.

De heer **Oskam**: Het heeft allemaal wat langer geduurd.

Ik wil nog even terugkijken op de nevenactiviteiten van corporaties, met name in de tijd dat u zelf minister was. U stond natuurlijk bekend om uw wijkenaanpak. We kunnen dit ook wel los zien van de wijkenaanpak. Hoe beoordeelt u het ontwikkelen van nevenactiviteiten door corporaties in uw tijd? Hebt u dat aangemoedigd? Hebt u aan de corporaties meegegeven dat ze de grenzen of het grijze gebied konden opzoeken? Hoe ziet u dat zelf?

Mevrouw **Dekker**: Ik heb in ieder geval aangemoedigd dat er zaken moesten gebeuren, maar dat die in verhouding moesten staan tot de volkshuisvestelijke activiteiten, zoals we die zo mooi noemden.

De heer **Oskam**: Hoe kunnen we dat inkaderen? Hoe kunnen we dat inkleuren?

Mevrouw **Dekker**: Dat heb ik ook tegen de heer Groot gezegd. Bij die activiteiten ging het steeds om de vraag wat de relatie was tot de opgave, de woningbouw of de renovatieactiviteiten. Was er een relatie? Stond de activiteit er niet los van? Wat deed je dan voor de wijk en de buurt? Over die vragen ging het eigenlijk.

De heer **Oskam**: Dan kom ik op de oordeelsbrieven. In 2004 hebt u in uw laatste oordeelsbrieven -- deze zijn verstuurd in 2005 -- nog eens extra gewezen op de meldingsplicht voor nevenactiviteiten en de noodzaak om

een verbinding te maken met volkshuisvestelijke aspecten. Naast het onderzoek van de parlementaire enquêtecommissie is er net een tussentijds onderzoek verschenen van de Algemene Rekenkamer. Kent u dat of niet?

Mevrouw **Dekker**: Ja, ik heb het gelezen.

De heer **Oskam**: In het recente rapport, van 3 juni, staat dat u of het ministerie eigenlijk niet goed kon beoordelen in hoeverre nevenactiviteiten in verhouding stonden tot de kernactiviteiten van de corporaties en of er sprake was van financiële risico's. Deelt u die conclusie?

Mevrouw **Dekker**: Nee, ik vind haar te zwaar. Ik denk dat we dat wel hebben kunnen doen, maar dat we wellicht nog een paar slagen dieper hadden moeten gaan en in sommige gevallen dieper hadden moeten spitten om de consequenties van de financiën te bekijken.

De heer **Oskam**: Die vier casussen die we net hebben besproken, speelden al in uw tijd. Dat zijn natuurlijk wel financiële disasters geworden.

Mevrouw **Dekker**: Ja, helaas. Deze wel. Er zijn ook andere, goede voorbeelden hoor, maar dit zijn de disasters, ja.

De heer **Oskam**: Helaas. Oké.

De **voorzitter**: Dank u, mijnheer Oskam. Mijnheer Groot, nog aanvullend? Nee? Dan ga ik de vergadering even schorsen, mevrouw Dekker.

Schorsing van 14.26 uur tot 14.39 uur.

De **voorzitter**: Staat de stoel nog goed, mevrouw Dekker?

Mevrouw **Dekker**: Hij staat nu op mijn hoogte.

De **voorzitter**: Dat is dan mooi geregeld door mevrouw de bode.

We gaan meteen door. Het woord is aan collega Groot.

De heer **Groot**: We gaan het hebben over derivaten en beleggingen. Die zijn al uitgebreid aan de orde geweest in deze enquête, vooral bij Vestia. De problemen met derivaten waren echter niet nieuw. In 1994 speelden die al, bij staatssecretaris Heerma. Hij kwam toen met een aanscherping van het toezicht. Waren die problemen uit 1994 u bekend?

Mevrouw **Dekker**: Nee.

De heer **Groot**: Was het u bekend dat er toen al problemen speelden met derivaten?

Mevrouw **Dekker**: Nee, dat was mij niet bekend.

De heer **Groot**: Er werd toen al grootschalig gespeculeerd met optiecontracten en dat soort dingen. Daarom kwam staatssecretaris Heerma binnen drie weken nadat dit geconstateerd was met een circulaire, de MG 94-31. Kent u die?

Mevrouw **Dekker**: Nee, die ken ik niet.

De heer **Groot**: In deze circulaire werden open posities verboden en werden beleggingen aan banden gelegd. Deze circulaire heeft tot op de dag van vandaag gewoon rechtskracht. Maar u kende die niet?

Mevrouw **Dekker**: Nee hoor, die ken ik niet.

De heer **Groot**: Op 27 november 2002 wordt bekend dat Woonzorg Nederland, in die tijd de grootste corporatie van Nederland, in 1999 73 miljoen gulden had verloren op beleggingen en obligaties. We hebben het er vanochtend ook over gehad met de heer Remkes. Daar moest je echt je best voor doen, want in die tijd gingen de beurskoersen ontzettend omhoog. Er is dus echt sprake geweest van heel speculatieve beleggingen. Dat leidde

natuurlijk tot politieke onrust. Na een interpellatie van het Kamerlid Duivesteijn, in november 2002, kondigde de toenmalige minister Kamp, uw directe voorganger, op 16 december 2002 in een brief aan de Kamer aan dat hij het BBSH wilde aanpassen en een verplicht treasurystatuut wilde invoeren dat opgenomen zou worden in het BBSH. Bent u door minister Kamp gewezen op dit overdrachtdossier?

Mevrouw **Dekker**: Nee.

De heer **Groot**: Had u zich dat nog kunnen herinneren als hij dat wel had gedaan?

Mevrouw **Dekker**: Ja, vast. Ja, sorry. Ik weet het echt niet.

De heer **Groot**: Op 26 april 2004 stuurt u een brief naar de Kamer waarin u schrijft dat u het BBSH wilt wijzigen. Hierdoor zouden riskante beleggingsvormen worden uitgesloten en zou een treasurystatuut verplicht worden gesteld, in de geest van wat ...

Mevrouw **Dekker**: Van wat de heer Kamp ...

De heer **Groot**: ... de heer Kamp ook al van plan was. Waarom vond u het nodig om dit in het BBSH vast te leggen? Het was namelijk al verboden krachtens de circulaire MG 94-31.

Mevrouw **Dekker**: Aangezien die brief en die circulaire zo indringend waren, denk ik -- maar ik moet echt zeggen: denk ik -- dat het niet anders kon. Nogmaals, dat zijn mijn gedachten nu ik het van u hoor.

De heer **Groot**: U zegt "indringend". Minister Kamp is er al in 2002 mee bezig. U komt er op 26 april 2004 nog een keer mee. Minister Kamp kampt in 2002 met het probleem. Hij kondigt een beleidswijziging aan. U stuurt dan nog eens in 2004 een brief aan de Kamer waarin u dit oppakt. Waarom zo laat pas?

Mevrouw **Dekker**: Het is jammer dat u me dat voor de tweede keer vraagt, "waarom zo laat". Het gaat toch over het feit dat ik een aantal zaken eerst gewoon tot me wilde nemen en die goed wilde overzien. Het is niet zo dat je als aantredend minister alle stukken waarop je actie moet ondernemen, krijgt neergelegd op je vergadertafel. Zo werkt het natuurlijk niet. Ik vind dat je je als minister, als bewindspersoon, op basis van je eigen verantwoordelijkheid goed moet verdiepen in datgene wat er speelt. En er speelde veel.

De heer **Groot**: Dat hebt u dan in 2004 uiteindelijk gedaan, twee jaar later. Was dat in 2006, toen u aftrad, uiteindelijk gerealiseerd?

Mevrouw **Dekker**: Nee, ik heb het wel meegenomen in een van de brieven, of een keer apart, als ik het me goed herinner. Ik weet het op dit moment niet exact, dus kan ik er beter niets over zeggen.

De heer **Groot**: Uit ons onderzoek blijkt dat dat verplichte treasury statuut in 2006 nog steeds niet is gerealiseerd, terwijl het in 2002 al in uw overdrachtdossier zit.

Mevrouw **Dekker**: U vraagt waarom het niet gerealiseerd is. Dat betekent dat we hadden moeten volgen of de woningcorporaties daadwerkelijk zo'n statuut hadden.

De heer **Groot**: Een aantal had het niet.

Mevrouw **Dekker**: Dan hadden we er, zeker naar aanleiding van de oordeelsbrieven, verdere actie op moeten ondernemen. Maar dat is "hadden". Ik denk dat we dat niet hebben gedaan.

De heer **Groot**: In 2002 ligt het al voor. Er is ook een grote Kamermeerderheid voor. Het is een kwestie van het even opnemen in het BBSH. In 2006 is het echter nog steeds niet gerealiseerd.

Mevrouw **Dekker**: U constateert het. Ik heb daar geen ander antwoord op dan dat wat ik al heb gegeven. Ik weet niet of wij vervolgens vanuit het ministerie aan de verschillende woningcorporaties die er niet aan voldeden ... Ik weet niet of dit niet in een van de antwoorden of in de reacties in de oordeelsbrieven is meegenomen.

De heer **Groot**: Ik zet het dan toch even tegenover elkaar. In het verleden was er staatssecretaris Heerma. Die constateerde dat er problemen waren met beleggingen. Hij had drie weken nodig om een circulaire ...

Mevrouw **Dekker**: Geweldig.

De heer **Groot**: ... uit te vaardigen waarin hij een en ander aan banden legde. Nu moet er iets veranderd worden in het BBSH en is er na vier jaar nog steeds niets gebeurd.

Mevrouw **Dekker**: U constateert het. Ik kan daar niet anders op antwoorden. Helaas.

De heer **Groot**: Had u als minister zicht op de activiteiten van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw?

Mevrouw **Dekker**: Nou, zicht ... Er was in ieder geval overleg. Ik ben daar op bezoek geweest om de werkwijze nog eens aan mij te laten voorleggen en vertellen. Ik vond dat het altijd in een heel goede ... Het deed natuurlijk belangrijk werk. Het toetsen of een borging, geborgd geld, wel of niet wordt toegekend, is niet niks.

De heer **Groot**: Zeker.

Mevrouw **Dekker**: Het is echt een instrument in de financiering van de woningcorporaties. Ik ben blij dat we een dergelijk instituut hebben. Maar als u vraagt of ik zicht had op alle ins en outs, is het antwoord: nee, niet precies. Ik kende de functie en wist natuurlijk wat het teweeg kon brengen.

De heer **Groot**: Was u op de hoogte van de spanningen tussen het Centraal Fonds en het Waarborgfonds?

Mevrouw **Dekker**: Ik was op de hoogte van het feit dat de twee directies elkaar niet altijd goed verstonden. Daarvan was ik op de hoogte. Maar goed, het waren volwassen mensen die in de eerste plaats zelf de verantwoordelijkheid hadden om dingen op te lossen.

De heer **Groot**: U was er wel van op de hoogte dat het niet altijd lekker liep?

Mevrouw **Dekker**: Ik wist dat het niet altijd boterde, dat de een wat liever naar buiten wilde en de ander weer niet. Weet u, zo gaan die dingen. Dat is altijd jammer, want uiteindelijk moet men natuurlijk wel zijn werk doen. Ik heb echter nooit gezien dat men dat niet deed.

De heer **Groot**: Dan toch nog even terug naar dat treasurystatuut en dat verbod op riskante beleggingen. Het is er niet gekomen. Zou een belangrijke reden hiervoor kunnen zijn dat Aedes het gewoon niet wilde?

Mevrouw **Dekker**: Dat kan ik ...

De heer **Groot**: Aedes was tegen dit soort verplichtingen. De heer Van Leeuwen heeft gezegd dat het dom is om beleggingen van woningcorporaties aan banden te leggen.

Mevrouw **Dekker**: Nee ... Het kan tien keer zo zijn dat de voorzitter van de koepelorganisaties iets vindt, maar als het om riskante zaken gaat, is dat geen reden waarom het niet zou moeten gebeuren.

De heer **Groot**: Maar wat is dan wel de verklaring voor het feit dat het niet gebeurd is? Er was een Kamermeerderheid. Het was voorgenomen.

Mevrouw **Dekker**: Ik denk niet eens ... Ik zeg het even vanuit mijn herinnering. Ik weet dat het een keer in de Kamer aan de orde is geweest, maar ik denk niet heel breed. Nogmaals, ik weet het niet precies. Ik kan me datgene wat u zegt, niet voorstellen. U suggereert daarmee dat iets niet gebeurde omdat Aedes daartegen was. Als het gaat om risico's, moet een belangenorganisatie haar verantwoordelijkheid nemen en juist aanvaarden dat ...

De heer **Groot**: Ja, dat is dan ook wat Aedes zegt: wij nemen zelf onze verantwoordelijkheid; minister, u hoeft niets te regelen. Blijkbaar vond u dat ook, anders had u dat wel gedaan, toch?

Mevrouw **Dekker**: Dat neem ik aan. Daar mag u van uitgaan.

De **voorzitter**: Mijnheer Oskam, nog aanvullend op dit punt?

De heer **Oskam**: Ik heb één puntje nog, over de derivaten. U zei dat u er in de tijd van Heerma niet zo veel van wist. U hebt later, in 2004, wel een brief geschreven. Voor die tijd was er ook nog niet zo veel mee gedaan. U was het nog aan het bestuderen. Zegt dat iets over de aandacht van het ministerie voor de financiële handel en wandel van de corporaties in uw regeerperiode?

Mevrouw **Dekker**: Nee, ik denk het niet. Ik vind ook van niet. Door de casus-Vestia is het licht natuurlijk heel erg gevallen op de derivaten. Er waren natuurlijk ook een aantal andere woningcorporaties die dachten dat ze een heel goede beleggingsvorm hadden gevonden in derivaten. Ik vind dus niet dat gezegd kan worden dat dit maar gedaan werd. Zegt u dat of versta ik u verkeerd?

De heer **Oskam**: Nee. U zei dat het u allemaal niet zo veel zei, in antwoord op de vraag over de periode-Heerma. De heer Groot vroeg of u wist dat er toen al problemen waren met derivaten. U zei: dat zegt me allemaal niet zo veel.

Mevrouw **Dekker**: Nou, "dat zegt me niet zo veel" ... Ik weet er onvoldoende van om daar nu goed op te kunnen antwoorden.

De heer **Oskam**: Wat speelde er in uw regeerperiode? Speelden toen alleen die veilige derivaten of speelden toen ook al die giftige derivaten?

Mevrouw **Dekker**: Dat weet ik niet. Als ik precies zicht zou hebben gehad op wat er exact was gebeurd bij de woningcorporaties, zou ik het geweten hebben. Dan zou ik het nu ook weten. De handel in derivaten op de manier zoals we die nu kennen en de negatieve effecten omdat er een te groot risico is genomen, waren toen eigenlijk niet aan de orde. Dat was niet zo aan de orde zoals nu het geval is, laat ik het zo zeggen.

De heer **Oskam**: Dat roept ook weer vragen op. Laat ik een parallel trekken met de nevenactiviteiten. U zei dat u een toetsgroep had en dat u mevrouw Bertram had en dat die het afvingen. Als het echt problematisch was, was u natuurlijk geïnformeerd. Dat kan natuurlijk ook het geval zijn geweest met de derivaten. Het kan zijn dat u zei: dat hoef ik niet te weten; dat doen anderen ...

Mevrouw **Dekker**: Nee, nee, nee, nee, nee. Nee.

De heer **Oskam**: Als het een probleem was geweest, hadden ze het u verteld?

Mevrouw **Dekker**: Ja, ongetwijfeld. Ongetwijfeld.

De **voorzitter**: Dank, collega Oskam. Mevrouw Dekker, ik neem u ook nog even mee, namelijk naar de commotie en de discussie over de salarissen in de sector van de woningcorporaties. Dit is een terugkerend thema. Het leidt tot veel discussie. Dat was ook in uw tijd het geval. In 2006 schrijft u in een brief aan de Kamer dat u zich zorgen maakt over het niveau van sommige salarissen.

Iets eerder, in 2004, komt de sector met de code-Izeboud. Dat is uiteindelijk niet meer dan een adviesregeling. Het is geen wettelijke code, maar een code van Aedes. Uit ons onderzoek blijkt dat u in augustus 2004 van uw ambtenaren op het departement het advies krijgt om bij het oppakken van het wetsvoorstel voor de openbaarmaking van uit publieke middelen gefinancierde topinkomens, de latere Wopt, een link te leggen naar de Izeboud-code. Dat adviseren uw ambtenaren. De reden daarvoor, volgens uw ambtenaren, is om eventueel verdergaande wensen van de Kamer te ontmoedigen. Moeten we daar uit opmaken dat uzelf of uw ambtenaren vonden dat er vanuit de Kamer te veel druk was om iets te regelen voor de beloningen?

Mevrouw **Dekker**: "Te ontmoedigen", zegt u.

De **voorzitter**: Ja, dat staat in de stukken die wij gevorderd hebben.

Mevrouw **Dekker**: Dat begrijp ik. Dat vind ik eigenlijk merkwaardig. Er lag toen een Wopt. Er was een code-Izeboud, die duidelijke regels gaf voor de salariëring van de bestuurders, voor de top van de woningcorporaties. Ik zou dat niet "ontmoedigen" willen noemen. Ik heb daar op die manier geen beeld bij.

De **voorzitter**: Die Wet openbaarheid publieke topinkomens, die Wopt, zegt alleen dat je boven een bepaald salaris in de publieke sector moet overgaan tot het openbaar maken ervan. Het niveau is de balkenendenorm. In de Izeboud-code, de adviesregeling vanuit de sector, wordt een bedrag genoemd dat je zou kunnen verdienen als bestuurder in de sector.

Er was dus een wet waarin gesteld werd dat je het openbaar moest maken en er was een vrijblijvende code. Deze zouden volgens uw departement aan elkaar gelinkt moeten worden. Hierdoor ontstond een systeem dat niet echt hard was voor het temperen van de beloningen in de sector. Wat is uw visie daarop?

Mevrouw **Dekker**: Weet u, die code-Izeboud ... Die openbaarheid was toen een belangrijk onderwerp van discussie in die periode. Dat ging niet alleen over de woningcorporaties, maar over allerlei organisaties die verbonden waren aan de overheid. De Izeboud-code of het Izeboud-reglement of de Izeboud-spelregels of hoe je het ook wilt noemen, gaf natuurlijk wel een richtlijn aan de corporaties, iets wat men tot op dat moment niet gewend was. Vanuit de verantwoordelijkheid van de raden van toezicht en de raden van commissarissen, en met hun inschatting, werd er een beloningsbeleid gevoerd. Met de commissie-Izeboud werd dat wel aan de kaak gesteld, in die zin dat het genormeerd werd. Het werd niet alleen openbaar, via de Wopt, maar het werd ook genormeerd. Er werd ook aangegeven op welke manier dat moest gebeuren.

De **voorzitter**: Er waren natuurlijk allerlei lieden die zich niet aan die norm hielden.

Mevrouw **Dekker**: Ja, een enkel voorbeeld kan ik u ook geven, bijvoorbeeld bij Vestia. Dat weet u.

De **voorzitter**: Ja, daar wil ik even met u naartoe. Als minister sprak u met verschillende corporaties over de beloningskwestie, onder andere met Rochdale en met de Stichting Eelder Woningbouw -- die zijn bij u geweest, hebben we begrepen -- maar zeker ook met Vestia. In juli 2005 zijn de commissarissen van Vestia bij u uitgenodigd, als ik dat zo mag noemen.

Mevrouw **Dekker**: Ontboden.

De **voorzitter**: "Ontboden", duidelijk. U vraagt de raad van commissarissen om een reactie. Zij hadden met de heer Staal gesproken over het temperen van zijn salaris, dat toen al het hoogste was van de hele sector. Uit ons onderzoek blijkt dat de raad van commissarissen in dat overleg met u aangeeft dat hij niets kan en wil doen ten aanzien van de heer Staal, maar dat hij bij een eventuele opvolger, een nieuwe directeur-bestuurder, wel naar

Izeboud zal kijken als uitgangspunt. Wij begrijpen uit het onderzoek dat uw ambtelijke top deze uitkomst van het overleg geen slecht resultaat noemde. Wat vond u daar zelf van?

Mevrouw **Dekker**: Dat was ook wel zo. Eigenlijk had ik aangegeven dat dit de uitkomst moest zijn. Ik vond dat het veel te hoog was. Ik wilde per se dat de commissarissen zelf een toelichting kwamen geven over de hoogte van het salaris. Dat hebben ze uiteindelijk gedaan. Ze zijn op mijn uitnodiging ingegaan. Als minister kun je niet treden in een privaatrechtelijke arbeidsovereenkomst. Daar heb je geen formele bevoegdheden voor. Je kunt echter wel aandringen op het naleven van de spelregels. Dat heb ik dus ook aangegeven. Ik zei: ik wil zwart-op-wit van jullie dat jullie bij een eerstvolgende ... Ik wilde weten waarom het salaris van de heer Staal was opgebouwd zoals het was opgebouwd. Toen kwamen ze met het verhaal over de overstap van Stichting Woningbedrijf Den Haag naar Vestia, naar een nieuwe juridische entiteit, en over een vergelijking van Hay, die ze hebben gebruikt om een bedrag toe te kennen op basis van wat de heer Staal gedaan had en zijn ervaring. Ik heb wel gezegd dat ze me zwart-op-wit moesten beloven dat bij een mogelijk vertrek van de heer Staal voor een opvolger de code-Izeboud gevolgd zou worden. Dat was het maximale wat ik uit dit overleg kon halen.

De **voorzitter**: De commotie toen ging natuurlijk over de hoogte van de beloning van de heer Staal.

Mevrouw **Dekker**: Zeker.

De **voorzitter**: Niet over die van een eventuele opvolger.

Mevrouw **Dekker**: Zeker, maar dat is dan het enige wat je kunt doen, namelijk nog eens zeggen: luister eens mensen, dit is nu. Ze schrijven het zelf ook: "Mocht er een onverhoopte opvolger komen, dan." Dat zeggen ze toch toe. Dan heb je toch een stap gezet.

De **voorzitter**: Leidde het overleg met die andere corporaties nog tot iets concreets?

Mevrouw **Dekker**: Volgens mij heb ik van de Stichting Eelder Woningbouw ook een brief gehad, maar dat weet ik niet precies. Ik heb ze in ieder geval gebeld, maar ik weet niet of ze bij me zijn geweest. Houd mij even ten goede.

De **voorzitter**: Als er zo veel commotie is, kun je als verantwoordelijk bewindspersoon natuurlijk ook bekijken of er middelen of wegen zijn om te bewandelen. In het Besluit beheer sociale-huursector, de basisregeling voor alle corporaties, is heel letterlijk sprake van een sobere bedrijfsvoering. Excessieve beloningen zijn daar niet mee in overeenstemming. Was het geen middel om het BBSH keihard op tafel te leggen en te zeggen: jongens, dit klopt niet?

Mevrouw **Dekker**: Ja, dat is ook gebeurd. In hun eigen argumentatie schreven ze dat de hoogte van dit salaris heel doelmatig was in relatie tot de verantwoordelijkheid en de ervaring die de heer Staal had. Vanuit dat oogpunt kon het ook sober genoemd worden. Dat was de letterlijke tekst in de brief. Heel bijzonder. Ik heb daarop geantwoord dat ik het niet sober vond en niet passend binnen de Izeboud-code en datgene wat er in het BBSH stond.

De **voorzitter**: Dan is op dat punt niet doorgepaktd, als een soort machtsmiddel om iets af te dwingen.

Mevrouw **Dekker**: Je kunt als minister niet ingrijpen. Je kunt niet ingrijpen in een privaatrechtelijke overeenkomst. Dat kun je niet.

De **voorzitter**: Wat was de sfeer tijdens zo'n gesprek? Wat was de sfeer als u met de commissarissen sprak over de beloning van hun directeur-bestuurder?

Mevrouw **Dekker**: Weet u, dat was geen koffie met gebak. Het was een stevig gesprek, een heel stevig gesprek.

De **voorzitter**: Hebt u bij Aedes nog geprobeerd om een breekijzer te zijn? Hebt u gezegd dat hij een beroep moest doen op zijn aangesloten clubs?

Mevrouw **Dekker**: Dat is gebeurd. Dat heb ik wel gedaan. Of Aedes daar vervolgens nog een interne ... Aedes heeft daar wel meer over gepubliceerd, maar hij heeft het geen onderdeel gemaakt van zijn lidmaatschap. Daar had ik op aangedrongen. Als belangen- en brancheorganisatie kun je aan het lidmaatschap een aantal voorwaarden verbinden die de kracht van de branche kunnen versterken. Dat heeft Aedes volgens mij niet gedaan.

De **voorzitter**: Nee, dat blijkt ook wel uit de opstelling van Aedes. U had in augustus 2005 contact met Van Leeuwen over deze kwesties. Uit ons onderzoek blijkt dat hij zich op het standpunt stelde dat het privaatrechtelijke arbeidsovereenkomsten waren, maar hij ging ook duidelijk een stap verder. Hij zei ook dat het private ondernemingen waren, private rechtspersonen, en dat de politiek daar niets over te zeggen had. Dat was zijn stelling toen, blijkt uit ons onderzoek. Wat vindt u daarvan?

Mevrouw **Dekker**: Het klopt wel. Het zijn private ondernemingen met een maatschappelijke opdracht. De vraagstukken die we aan de orde hebben, ook vandaag weer, zitten voortdurend in het spanningsveld tussen de maatschappelijke opdracht en de maatschappelijke verantwoordelijkheid aan de ene kant en de ondernemingsgewijze besturing aan de andere kant. Het is ook letterlijk een maatschappelijke onderneming. Je kunt heel sterk hangen op de onderneming of je kunt hangen op de maatschappelijke opgave. Het gaat erom dat die in evenwicht gebracht moeten worden. Dat zijn precies de kunst en de kunde die je nodig hebt om zo'n onderneming te besturen. Ze is privaatrechtelijk maar met een maatschappelijke opdracht.

De **voorzitter**: Kunt u onze commissie vertellen hoe er in het kabinet werd gedacht over de salarissen in deze sector, die volgens de Wopt boven de norm uit kwamen en dus openbaar gemaakt moesten worden?

Mevrouw **Dekker**: Ik weet niet zo uitgebreid hoe de algemene discussie was, maar ik weet in ieder geval dat de openbaarheid als eerste van belang was. Dat begon bij de commissie-Dijkstal, als aanloop tot de Wopt, met het idee dat als je het openbaar maakte, er ten eerste meer transparantie zou komen en ten tweede de openbaarheid een nivellerende werking zou hebben op de salarissen. Dat laatste is overigens nooit bewezen. In zijn algemeenheid heeft het openbaar maken veel meer een signalerende functie.

De **voorzitter**: Laten we terugkijken naar de houding van de sector zelf. Aedes wilde er helemaal niet aan. Hij wilde wel aan de Izeboud-code, maar die was vrijblijvend en kon niet afgedwongen worden. Voor de rest waren het private clubs. U kreeg de commissarissen van Vestia op bezoek. Dat was geen koffie-met-gebakgesprek maar allemaal: ho, ho, ho. Wat zegt dit over de houding van de sector over dit zware discussiepunt, dat zo veel commotie opleverde in de politiek en in de samenleving?

Mevrouw **Dekker**: Ik wil de sectorleden niet allemaal over één kam scheren.

De **voorzitter**: Dat doen we ook niet.

Mevrouw **Dekker**: Als je kijkt naar de casus die we voor ons hadden, wordt natuurlijk toch blijk gegeven van de opvatting dat de maatschappelijke ankers en het luisteren naar hetgeen er maatschappelijk speelde, waar je ook op moet reageren, niet altijd hoog ontwikkeld zijn geweest.

De **voorzitter**: Ik doe het nog één keer. In 2014 komt uiteindelijk de Wet normering topinkomens. Is dat niet erg laat?

Mevrouw **Dekker**: Tja, weet u ... 2014. Ik denk dat je een aantal ... Dat kunt u ... Nee, ik vind het niet erg laat. Laat ik het maar gewoon zo zeggen als ik

het vind. Ik vind dat het ook een soort afronding is van een maatschappelijke discussie die er voortdurend is over de hoogte van salarissen en topinkomens en over de organisatie-eenheden die topmensen aansturen. Daar is het een weerslag van. Het is een soort afronding. Of afronding... Het is nooit af naar mijn idee, want dit zal altijd onderwerp van gesprek blijven. Het is echter een soort afronding van een maatschappelijke discussie die gedurende de jaren aan de orde is geweest.

De **voorzitter**: Goed, ik keer nog even terug naar collega Groot.

De heer **Groot**: We gaan naar de prestatiebesturing en de afspraken die tussen gemeenten en woningcorporaties gemaakt moesten worden. U hebt al meerdere malen aangekaart dat dit een belangrijk onderdeel van uw beleid was. Daar willen we wat verder over doorpraten.

U hebt de commissie-De Boer ingesteld. Die oordeelt dat er onvoldoende waarborgen zijn dat de corporaties hun vermogen optimaal inzetten. Een van de aanbevelingen van die commissie is dat er verplichte prestatiecontracten moeten komen tussen gemeenten en corporaties. Er zou ook een contracterings- en activeringsinstituut moeten komen dat daarop toeziet. U wilde niet zover gaan. Waarom niet?

Mevrouw **Dekker**: Omdat ik vond dat het een stap te ver was om het meteen in een instituut te gieten. Ik vond dat we eerst moesten zoeken naar een oplossing om de prestatieafspraken en de overeenkomsten echt tot hun recht te laten komen, tot wording te laten komen. Die moesten uitgevoerd worden.

De heer **Groot**: Dus vrijwillig, binnen de sector zelf?

Mevrouw **Dekker**: Voorlopig wel.

De heer **Groot**: De sector moest dus zijn eigen verantwoordelijkheid nemen en de gemeenten moesten hun eigen verantwoordelijkheid nemen, om zo uit zichzelf te komen tot die prestatieafspraken.

Mevrouw **Dekker**: Overigens ondersteund door mediation, zoals ik dat heb genoemd in de brief van december 2005, als men er niet uit zou komen.

De heer **Groot**: Nu was natuurlijk het probleem dat de gemeenten, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, veel te weinig instrumenten hadden om de woningcorporaties tot actie aan te zetten. Het valt op dat u niet naar die bezwaren luistert, maar wel naar de bezwaren van Aedes tegen dit soort verplichte prestatiecontracten.

Mevrouw **Dekker**: Van de kant van de gemeenten werd verwacht dat er een woonvisie zou worden ontwikkeld. Dat was de eerste stap die de gemeenten zelf moesten zetten. Als je geen woonvisie hebt, kan een woningcorporatie ook geen ... Waar schrijf je dan op in, in je investeringen? Welk bod doe je dan? Ik schrijf ook letterlijk in de brief dat men een bod moet doen. Als gemeente moet je dat wel eerst op orde hebben. Ik heb ook aan de VNG laten blijken dat dat wel het hoogst noodzakelijke was. Je moet een woonvisie hebben, want waar schrijf je anders op in? Een wijkontwikkeling, een nieuw programma? Maar wat dan en hoe dan? Wat is dan de visie van de gemeente? Ik vind dat je van een gemeentebestuur en ook van een raad mag verwachten dat er een visie is of dat die wordt ontwikkeld. Daarbinnen past dan een woonvisie.

De heer **Groot**: Je kunt je afvragen wat oorzaak en gevolg is. Als gemeenten geen inzicht hebben in wat woningcorporaties kunnen betekenen, heeft het weinig zin om veel moeite te steken in een woonvisie als ze dat niet weten.

Mevrouw **Dekker**: Als je dat alle twee niet doet, gebeurt er dus niks. Het gaat erom dat de gemeente een woonvisie ontwikkelt en duidelijk aangeeft wat ze van de woningcorporatie verwacht en wat ze zelf investeert in de publieke ruimte. Daarnaast heb ik ook beschreven dat de woningcorporatie natuurlijk moet aangeven wat zij binnen een termijn van vier jaar kan waarmaken binnen de woonvisie en wat niet en welke investeringsruimte zij heeft. Hoe bepaal je de investeringsruimte? Ik heb het al eerder gezegd. Dat moet je ontwikkelen. Ze zijn er nog mee bezig om dat te bepalen. Het is van

essentieel belang dat de woningcorporatie de investeringsruimte kan aangeven en daar ook opening van zaken over geeft. Dat betekent dat je aan de gemeente behoorlijk laat zien wat je wel en wat je niet kunt. Dat is soms ook anders of beperkter dan de gemeente wellicht zou willen. Daar moeten de onderhandelingen over gaan.

De heer **Groot**: Maar in die tijd hadden de gemeenten geen inzicht in wat woningcorporaties ...

Mevrouw **Dekker**: Nee, in die tijd ...

De heer **Groot**: Dan is het toch zaak om dan snel ... U zegt dat die discussie vandaag de dag ook nog loopt, maar dat had toen toch al kunnen ...

Mevrouw **Dekker**: Zeker, dat is ook een van de punten die helaas zijn blijven liggen. Dat zou ook opgepakt hebben moeten worden, zoals dat zo mooi heet. Het moet nu ook nog opgepakt worden. Het is ongelofelijk belangrijk dat bijvoorbeeld aan het WSW de vraag gesteld kan worden hoe je de investeringsruimte bepaalt. Hoe je dat doet, moet wel identiek zijn voor alle woningcorporaties. Dat moet wel ter tafel komen, want anders kun je het niet wegen. Een aantal woningcorporaties is bovendien ook actief in verschillende gemeenten. Je moet dus die formule weten te vinden en daarmee openheid van zaken geven.

De heer **Groot**: Maar die formule was er niet?

Mevrouw **Dekker**: Dat klopt. Die was er niet en die was ook altijd moeilijk te vinden. We hadden daar toen eerder op moeten inzetten. Daar hebt u volstrekt gelijk in.

De heer **Groot**: Want wat blijft er dan nog over van het sturen op prestaties?

Mevrouw **Dekker**: Dat is natuurlijk wel gebeurd, maar anders. Ik denk dat het lang niet zo indringend gebeurde als eigenlijk nodig was voor

investeringsbeslissingen. Het is namelijk een investeringsbeslissing van de woningcorporatie, maar het is ook een investeringsbeslissing van de gemeente. Die moet het natuurlijk doen en moet weten wat je kunt. Ze moet ook weten hoeveel geld ze zelf moet bijleggen of investeren voor een bepaalde ontwikkeling in de wijk. Dat zal ze toch ook moeten weten.

De heer **Groot**: Ik begrijp dat je gemeenten niet direct kunt verplichten tot het maken van een woonvisie, maar als je prestatieafspraken verplicht stelt, moeten gemeenten ook een woonvisie ontwikkelen.

Mevrouw **Dekker**: Eens. Eens. Eens.

De heer **Groot**: Nogmaals, waarom is dan het advies van de commissie-De Boer niet opgevolgd?

Mevrouw **Dekker**: Dat is een goede vraag. Ik kan alleen maar zeggen dat ik het op dat moment het beste vond om het op een andere manier te realiseren, niet via, zoals dat toen heette, een coördinatie- en activeringsinstituut, maar wel met een arbitrage- en mediationfunctie.

De heer **Groot**: U vertrouwde erop dat die afspraak tussen woningcorporaties en gemeenten in de praktijk vanzelf zou groeien?

Mevrouw **Dekker**: In iedere gemeente moet geïnvesteerd worden, net als in iedere woningcorporatie. Je zult je geld toch moeten wegzetten om tot vernieuwing te komen.

De heer **Groot**: U sprak het vertrouwen uit dat dit vanzelf tot stand zou komen. Hebt u gemonitord hoeveel prestatieafspraken tot stand zijn gekomen?

Mevrouw **Dekker**: Dat moet in die oordeelsbrief hebben gezeten.

De heer **Groot**: Wij kunnen niet vinden dat het gemonitord is.

Mevrouw **Dekker**: Dan weet ik het niet.

De heer **Groot**: Er zijn later wel onderzoeken geweest, onder andere het rapport-Severijn. Daaruit blijkt dat het aantal prestatieafspraken tot 2005, ten tijde van de beleidsbrief, alleen maar daalt, tot 17,9% gerealiseerde overeenkomsten ten opzichte van het aantal mogelijke overeenkomsten. Dat is toch een heel lage score.

Mevrouw **Dekker**: Dat is zo.

De heer **Groot**: Dus waar u op vertrouwde, gebeurde niet.

Mevrouw **Dekker**: Nee, en dan moet je het nog een keer een zetje geven. Dat is waar.

De heer **Groot**: Mediation kwam ook niet tot stand, hè?

Mevrouw **Dekker**: Nee, dat is toen niet ... Dat is trouwens nog niet tot stand gekomen. Dat is toen inderdaad niet tot stand gekomen. We hadden al deze elementen natuurlijk willen regelen in het convenant met de sector.

De heer **Groot**: Het is toch ook niet zo verbazingwekkend, want gemeenten en woningcorporaties kunnen mediation, zo'n bemiddelaar, zelf toch ook wel vinden? Zo stel ik het me voor. Er was natuurlijk behoefte aan iemand die een knoop doorhakte. Dan heb je het niet over mediation maar over arbitrage.

Mevrouw **Dekker**: Dan zou je bindende arbitrage moeten instellen. Zoals u weet, heb ik dat geleerd van hetgeen ik heb gezien, vanuit de commissie Relatie gemeenten en woningcorporaties, die ik vorig jaar heb voorgezeten. Ik heb geadviseerd om dat te doen, want dat blijkt toch nodig te zijn.

De heer **Groot**: Daar wilde ik naartoe. U hebt vorig jaar in een VNG-commissie gezeten. Daarin wordt wel zo'n knoop-doorhakmechanisme voorgesteld.

Mevrouw **Dekker**: Eens.

De heer **Groot**: Zegt u nu met terugwerkende kracht dat u toch wat te slap bent geweest?

Mevrouw **Dekker**: Die uitspraak laat ik graag bij u. Ik heb deze activiteit in ieder geval niet ingezet. Als je nu kijkt naar de prestaties, moet je gewoon zeggen dat er een stok achter de deur moet komen. Dan moet er ook een bindende uitspraak zijn, zodat men ook aan de gang gaat en er niet nog een keer onderhandeld wordt. Dan moet je ook aan de gang gaan, of je moet de overeenkomst ontbinden. Dat kan. Je moet echter aan de slag gaan, anders wordt er niet geïnvesteerd in de woningbouw, in de buurten en in huizen. Ik wil u toch ook als antwoord meegeven, mede naar aanleiding van uw typering, dat u toch ook moet bekijken wat er toen was en welke opvattingen er toen waren, in het licht van het kabinetsbeleid dat ik toen mede heb uitgevoerd.

De heer **Groot**: Maar daar zet ik de diagnose van de commissie-De Boer tegenover. Bovendien kaartten de gemeenten dit probleem toen ook al aan. Die geluiden waren er toen dus wel degelijk ook al.

Mevrouw **Dekker**: Natuurlijk, er zijn altijd ...

De heer **Groot**: Als u het hebt over de omstandigheden van toen, hebt u het vooral over de ideologische opvattingen van het kabinet destijds.

Mevrouw **Dekker**: Zeker. Ik was lid van een kabinet dat die lijn hanteerde. Dat heb ik ook met overtuiging gedaan.

De heer **Groot**: Achteraf zegt u met de wetenschap van de VNG-commissie uit 2013: we hadden op dit punt wat eerder kunnen doorpakken.

Mevrouw **Dekker**: Als u het zo zegt, ben ik het met uw formulering eens.

De heer **Groot**: Dan gaan we even terugblikken. Ik heb nog een paar afrondende vragen.

Eind 2005 hebt u een beleidsvisie neergelegd, met veel voornemens. U had ook nog een aantal andere ambities. Optellend, u wilde de Woningwet wijzigen, het BBSH wijzigen en een convenant sluiten om het beleid te liberaliseren. U wilde de Huisvestingswet wijzigen. De Wet bevordering eigenwoningbezit zou worden ingetrokken. De Wet op het overleg huurders verhuurder zou worden gewijzigd. De Wet balansverkortings geldelijke steun volkshuisvesting zou worden ingetrokken. Het toezichtsarrangement zou een andere vorm moeten krijgen. Er zou een treasurystatuut komen. Dat is allemaal niet gebeurd. In uw hele periode zijn er heel veel adviezen en beleidsvoornemens geweest, maar het enige wat er in uw hele periode is gebeurd, is het verschijnen van een paar circulaires, waarvan de belangrijkste is dat grondaankopen van woningcorporaties op een termijn van vijf tot tien jaar kunnen ... Tja, hoe verklaart u het dat er in uw periode eigenlijk niets tot stand is gebracht?

Mevrouw **Dekker**: Ik zou dat niet willen verklaren. Dat is één. Twee: als commissie mag u dat vinden, maar dat deel ik niet.

De heer **Groot**: We constateren ...

Mevrouw **Dekker**: Het is aan u. Het is aan u. Het is aan u om dat te vinden.

De heer **Groot**: We bekijken wat er terecht is gekomen van uw beleidsvoornemens.

Mevrouw **Dekker**: Dat mag.

De heer **Groot**: We zien een hele rij voornemens en we komen alleen tot twee circulaires die het licht hebben gezien.

Mevrouw **Dekker**: Ik denk dat het onvoldoende is als u de beleidsuitvoering afmeet aan de circulaires. Ik denk ook dat het moet gaan over de impact van de lijn die ik heb uitgezet. Kijkt u even naar de splitsing tussen de kerntaken en de andere activiteiten. Die was nog nooit geformuleerd. Men vond het ook niet ontzettend leuk om dat te doen. Als u het daaraan afmeet, doet u mij dus geen recht. Ik vind dat er naar Aedes toe een lijn is uitgezet waarop men nog steeds terugkomt en die nog steeds gehanteerd wordt.

Heb ik het convenant bereikt dat daarin beschreven wordt? Nee, dat heb ik niet bereikt. Ik zou dat doen na het gesprek met de Kamer. Ik heb in het begin gezegd: helaas moet ik constateren dat ik daar nog meer het accent op had moeten leggen, naast de andere prioriteiten die er waren. Dat heb je altijd als minister. Dat is heel normaal, maar daar had nog meer het accent op moeten liggen. Dan was ik wellicht in staat geweest om dat in het eerste halfjaar van 2006 af te ronden in het convenant, waardoor er een basis was. Ik denk dat de lijn die er ligt, nog steeds verder wordt gedragen en uitgevoerd. Ik heb het niet zelf kunnen realiseren. Daar hebt u helemaal gelijk in. Maar ik vind dat u mij tekortdoet als u zegt dat er slechts twee circulaires zijn verschenen.

De heer **Groot**: Eind 2005 schrijft u een beleidsbrief. U hebt te weinig tijd om nog iets in gang te zetten. Zegt u dan niet achteraf: ik had misschien wat minder uitvoerig moeten overleggen met de branche en wat eerder mijn eigen verantwoordelijkheid moeten pakken in het ontwikkelen van beleid in plaats van steeds maar de eigen verantwoordelijkheid van de sector te benadrukken?

Mevrouw **Dekker**: Nee, ik vind nog steeds dat de woningcorporatiesector zijn eigen verantwoordelijkheid heeft en die moet waarmaken en invullen. Ik vind nog steeds dat je als bewindspersoon heel goed moet luisteren naar wat daar gaande is, want hoe weet je het anders? Je zult toch ook je belangenorganisatie mee moeten pakken. Dat je daarnaast moet doorzetten

... Dat heb ik gedaan op deze manier. Het is niet iets wat in deze tijd past, maar in die tijd paste het wel degelijk. Het paste ook in het uitgangspunt van het kabinet om het op die manier vorm te geven. Daar heb ik voor gekozen, in het achterhoofd hebbende dat de meeste woningcorporaties hun werk goed deden en dat een aantal zaken verkeerd zijn gegaan. Hadden we er beter bovenop moeten zitten? Ja, we hadden er beter bovenop moeten zitten. Dat is het antwoord dat ik u wil geven.

De **voorzitter**: Dank, mijnheer Groot. Volgens mij heeft collega Bashir nog een slotopmerking of een vraag.

De heer **Bashir**: Het is een vraag. Mevrouw Dekker, u had veel vertrouwen in zelfregulering. Collega Groot heeft net een lijstje opgenoemd van zaken die u voornemens was te realiseren, maar die u uiteindelijk niet hebt gerealiseerd. Achteraf gezien zou je dit op twee manieren kunnen duiden. Je zou kunnen zeggen dat er sprake was van veel zelfregulering. U bent dan iemand die blijkbaar graag herinnerd wil worden om de dingen die u niet hebt gerealiseerd. Je zou ook kunnen zeggen dat u iemand bent die wel graag zaken wil realiseren maar achteraf moet zeggen dat u het graag anders had willen doen. We hebben zitten turven hoe vaak u hebt gezegd dat u zaken, achteraf gezien, graag anders wilde realiseren, anders had gedaan, anders had aangepakt. Dan komen we maar liefst op twaalf keer uit.

Daarom leg ik de vraag aan u voor: bent u iemand die graag herinnerd wil worden om de zaken die ze niet heeft gedaan of als iemand die het liever anders had aangepakt?

Mevrouw **Dekker**: Ik denk eigenlijk dat het een theoretische vraag is. Niemand wil herinnerd worden als iemand die niets heeft gedaan of niets heeft bewerkstelligd. Ik denk dus dat u het antwoord kent. Natuurlijk wil ik herinnerd worden om de dingen die ik wel heb weten te realiseren, ook op het terrein van de woningcorporaties. Ik denk en vind dat de brieven die er lagen, nadrukkelijke uitgangspunten en beschrijvingen bevatten van mijn beleid en dat we nog één of twee slagen verder hadden moeten komen, namelijk tot een conventantsbepaling en -uitvoering. Die heb ik niet weten te

realiseren. Dat kunt u zo zeggen. U hebt twaalf keer geturfd. Prachtig. Ik heb oprecht gezegd wat ik vind en daar wil ik het graag bij laten.

De **voorzitter**: We zijn aan het einde van ons openbaar verhoor, mevrouw Dekker. Ik wil u namens de commissie nog één ding vragen, iets procedureels. U zei aan het begin van het verhoor, ik meen tegen collega Groot, dat u in uw archief nog een verslag hebt van dat niet zo prettige gesprek tussen u en het Centraal Fonds, met de heer Brinkman. Namens de commissie zeg ik dat we het zeer op prijs zouden stellen als we dat van u kunnen ontvangen.

Mevrouw **Dekker**: Ik zal het straks meteen even geven.

De **voorzitter**: O, dat is uitstekend. Als dat kan, heel graag.

Mevrouw **Dekker**: Ja.

De **voorzitter**: Dan hebben we dat opgelost, waarvoor dank. Ook bedankt voor uw aanwezigheid.

Sluiting 15.24 uur.